

ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

19. märts 2010*

Kohtuasjas T-50/05,

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, asukoht Ateena (Kreeka), esindaja: advokaat N. Korogiannakis,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Parpala ja K. Kańska, seejärel L. Parpala ja E. Manhaeve, hiljem L. Parpala, E. Manhaeve ja M. Wilderspin,

kostja,

mille ese on nõue tühistada Euroopa Komisjoni 18. novembri 2004. aasta otsus mitte tunnistada vastuvõetavaks pakkumust, mille esitas hagejast ja ühest teisest

* Kohtumenetluse keel: inglise.

äriühingust koosnev konsortsium hankemenetluses, mille esemeks oli niisuguste informaatikaalaste teenuste osutamine, mis on vajalikud aktsiisi peatamise korra alusel Euroopa Ühenduses aktsiisimaksuga maksustatud kauba liikumise jälgimiseks kasutatavate telemaatiliste süsteemide väljatöötamiseks, arendamiseks, haldamiseks ja toetamiseks, ning sõlmida see hankelepingle ühe teise pakkujaga,

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud E. Cremona (ettekandja) ja S. Frimodt Nielsen,

kohtusekretär: ametnik C. Kantza,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. märtsi 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- ¹ Euroopa Komisjoni poolt sõlmitavaid teenuste riigihankelepinguid reguleerivad nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb

Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74; edaspidi „finantsmäärus”) 1. osa V jaotis ning komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 finantsmääruse rakendamise kohta (EÜT L 357, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 145; edaspidi „rakenduseeskirjad”) käesoleva kohtuasja aluseks olnud asjaolude toimumise ajal kehtinud versioonis.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

I. Arvutipõhine süsteem aktsiisiga maksustatava kauba liikumise jälgimiseks (EMCS)

- 2 Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu võtsid 16. juunil 2003 vastu otsuse nr 1152/2003/EÜ aktsiisiga maksustatava kauba liikumise ja jälgimise arvutistamise kohta (ELT L 162, lk 5; ELT eriväljaanne 09/01, lk 386), kus nad nendivad vajadust luua aktsiisiga maksustatud kauba liikumise jälgimise arvutipõhine süsteem (EMCS), mis võimaldab liikmesriikidel jälgida reaajas kauba liikumist ja viia läbi nõutavaid kontrollimisi (otsuse nr 1152/2003 põhjendus 3).
- 3 Otsuse nr 1152/2003 artikliga 1 luuakse niisugune arvutipõhine süsteem (edaspidi „EMCS-süsteem”).
- 4 Otsuse nr 1152/2003 artikli 3 lõige 2 sätestab:

„Komisjon tagab, et töös arvutipõhise süsteemi ühenduse komponentidega püütakse kõigiti kasutada uut arvutipõhist transiidisüsteemi (NCTS) ning tagada arvutipõhise

süsteemi kokkusobivus ja, kui see on tehniliselt võimalik, ühendamine NCTS-iga, eesmärgiga luua integreeritud arvutisüsteem, et jälgida nii aktsiisiga maksustatava kauba ühendusesisest liikumist kui ka aktsiisi ja muude maksudega maksustatava kauba liikumist nende veol kolmandatest riikidest või kolmandatesse riikidesse.”

- 5 Kohtuasja materjalidest nähtub, et EMCS-süsteem pidi loodama neljas etapis aastatel 2002–2009 (0-etapp koos 1., 2. ja 3. etapiga).

- 6 0-etapp oli mõeldud üleminekuetapina, mis eelneb EMCS-i tegelikule väljatöötamisele. Selle etapi vältel tuli jätkuvalt kasutada ja töös hoida aktsiisimaksude valdkonna seniseid arvutipõhiseid süsteeme kuni nende integreerimiseni EMCS-i, kui viimati nimetatu reaalselt kasutusse võetakse. 0-etapp pidi kulgema muude EMCS-i etappidega paralleelselt ning lõppema siis, kui süsteem tööle hakkab. 0-etapiga seonduvad ülesanded pidi täitma hankelepingu Fiscalis Information Technology Systems – väljatöötamine, arendamine, haldamine ja tehniline tugi (FITS-DEV) täitja.

- 7 1. etapp pidi hõlmama EMCS-i loomist ja selle tehniliste üksikasjade määratlemist. Tehniliste üksikasjade väljatöötamine oli hankelepingu EMCS System Specifications (ESS) (edaspidi „ESS-i hankeleping”) täitja ülesanne. Lepingutäitja pidi töö lõpetama 2005. aasta keskpaigaks.

- 8 2. ja 3. etapp olid mõeldud arendus- ja ellurakendusetappidena ning olid seotud hankelepingu „Aktsiisi peatamise korra alusel Euroopa Ühenduses aktsiisimaksuga maksustatud kauba liikumise jälgimiseks kasutatavate telemaatiliste süsteemide väljatöötamine, arendamine, haldamine ja toetamine (EMCS-DEV)-(TAXUD/2004/AO-004)” (edaspidi „kõnealune hankeleping”).

II. Kõnealuse hankelepingu sõlmimine

- 9 Komisjoni maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat (edaspidi „asjassepuutuv peadirektoraat” või „hankija”) avaldas 20. juulil 2004 Euroopa Liidu Teataja lisas (ELT 2004, S 139) kõnealuse hankelepingu sõlmimist käsitleva hanketeate. Hankeleping pidi sõlmitama majanduslikult soodsaima pakkumuse esitanud pakkujaga, st parima kvaliteedi/hinna suhte alusel. Pakkumuste kättesaamise tähtajana oli ette nähtud 31. august 2004.

- 10 Kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumid olid pakkumuste esitamise ettepanekule lisatud tehnilise kirjelduse punktis 10 määratletud järgmiselt:

„10. Lepingu sõlmimise kriteeriumid

Hankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse esitanud pakkujaga. Pakkumuste hindamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:

1. Pakutud lahenduse kvaliteet:

1. Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud strateegia asjakohasus (40/100)

2. Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meetodite ja vahendite, kvaliteetse keskkonna ja menetluste asjakohasus (30/100)

3. Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meeskonna ülesehituse asjakohasus (20/100)

4. Pakkumuse struktuur, selgus ja täielikkus (10/100)

Pakkumusi, mis saavad vähemalt 50% iga kvaliteedikriteeriumi osas ning kogutulemusena 60% kõigi mainitud kriteeriumide eest kokku, hinnatakse täiendavalt hinnast lähtudes.

2. Hind

Parima kvaliteedi/hinna suhtega pakkumus selgitatakse välja järgmiselt:

- parima tehnilise tulemuse saanud pakkumusele antakse kvaliteedinäitajana 100 punkti. Ülejäänud pakkumusi hinnatakse madalamate kvaliteedinäitajatega sõltuvalt nende tehnilisest tulemusest;

- madalaima hinnaga pakkumusele antakse hinnanäitajana 100 punkti. Ülejäänud pakkumusi hinnatakse kõrgemate hinnanäitajatega sõltuvalt nende hinnast.

Pakkumuste kvaliteedi/hinna suhte arvutamiseks jagatakse kvaliteedinäitaja hinnanäitajaga. Kõrgeim tulemus näitab parima kvaliteedi/hinna suhtega pakkumust¹¹.

- ¹¹ Hageja, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, Kreeka õiguse alusel asutatud äriühing, mis tegutseb info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas, saatis 27. augustil 2004 faksi, milles osutas kõnealuse hankelepingu sõlmimise menetlusega seotud probleemsetele kohtadele, nimetades võimalikku objektiivsuse puudumist hankemenetluse läbiviimisel, kuna selles hankemenetluses olevat eelistatud pakkujaid, kes juba varem asjassepuutuvale peadirektoraadile teenuseid osutasid, hankedokumentides ei olnud esitatud selgeid juhiseid ning puudusid selged ja objektiivsed kriteeriumid pakkujate hindamiseks. Samas faxis palus hageja hankijal lükata pakkumuste esitamise tähtaja edasi seniks, kuni eespool nimetatud probleemid on lahendatud.
- ¹² Hageja esitas omapoolse pakkumise – koos Prantsuse äriühinguga Steria SA – 31. augustil 2004 (edaspidi „Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumus“).
- ¹³ Hankija märkis 3. septembri 2004. aasta kirjas, et etteheited, mida hageja on 27. augusti 2004. aasta faxis esitanud, ei ole põhjendatud, ega rahuldanud hageja taotlust pakkumuste esitamise tähtaja pikendamiseks.
- ¹⁴ Vastuseks eespool mainitud 3. septembri 2004. aasta kirjale esitas hageja 6. septembri 2004. aasta faksiga etteheite, mis puudutas hankemenetluse kooskõla finantsmääruse artikli 92 ning rakenduseeskirjade artikli 131 lõigetega 1 ja 2.

- 15 Hankija vastas 5. oktoobri 2004. aasta kirjas, et finantsmääruse artikli 92 ning rakenduseeskirjade artikli 131 lõigete 1 ja 2 tingimused on täidetud.
- 16 Pakkumused avati 8. septembril 2004. Saabunud oli viis pakkumust, mis kõik tunnistati kehtivaks. Üks pakkumus lükati tagasi välistamiskriteeriumide kontrollimisel. Üks teine pakkumus arvati hankemenetlusest välja kvalitatiivse hindamise etapis. Kvaliteedi/hinna suhte hindamiseks esitati vaid kolm pakkumust, sh Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi esitatu.
- 17 Hindamiskomisjon tegi ettepaneku sõlmida hankeleping Intrasoft International SA-ga (edaspidi „Intrasoft”), kelle pakkumuse kvaliteedi/hinna suhe oli parim. Komisjoni hinnangul asetus Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumus kolmandale kohale.
- 18 Hankija nõustus hindamiskomisjoni ettepanekuga, tehes 18. novembril 2004 otsuse kõnealuse hankelepingu sõlmimise kohta.
- 19 Hagejale teatati hankemenetluse tulemusest 18. novembri 2004. aasta kirjas. Mainitud kirjas oli märgitud, et „[tema] pakkumus ei osutunud hankelepingu sõlmimiseks väljavalituks, kuna pärast edukaks tunnistatud pakkumuste hindamist ning arvestades hankedokumentides toodud lepingu sõlmimise kriteeriume, ei olnud see kvaliteedi/hinna suhte seisukohast parim pakkumus”.

- 20 Hageja palus 22. novembri 2004. aasta tähitud kirja ja faksiga hankijalt järgmist teavet ja dokumente: edukaks tunnistatud pakkuja nimi ning juhul, kui pakkujal on partner (või partnerid) või allhankija (allhankijad), ka tema (nende) nimi (nimed) ning tema (nende) täita oleva lepinguosa suurus protsentides; hageja ja edukaks tunnistatud pakkuja tehnilisele pakkumusele iga lepingu sõlmimise kriteeriumi osas antud hinne; hindamiskomisjoni aruande koopia ning meetod, millest lähtudes oli hageja pakkumuse finantsaspekti võrreldud edukaks tunnistatud pakkumuse finantsaspektiga, ning konkreetselt mõlemale eespool nimetatud pakkumusele antud hinded. Hageja esitas sama taotluse teist korda 8. detsembri 2004. aasta faksiga.
- 21 Hankija saatis hagejale 10. detsembri 2004. aasta kirjas vastuseks väljavõtte hindamiskomisjoni aruandest. Mainitud väljavõttes on ära toodud komisjonipoolset kommentaarid Intrasofti ja Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumustele iga kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumi osas. Kommentaarid on järgmised:

„A. Intrasoft [...]

Kokkuvõttev kommentaar
<p>Esmaklassiline pakkumus, mille puhul on suurepäraselt mõistetud kõne all olevaid küsimusi ning projektijuhtimisel kasutatud läbimõeldud ja üksikasjalikku lähenemisviisi. Pakkumuse kui terviku kvaliteeti aitavad tõsta detailne lahendus, võimalike probleemide analüüsi täpsus ning see, millist tähelepanu on pööratud projektijuhtimise problemaatikale. Ainus nõrk koht on ülesehitust käsitleva analüüsi puudumine, mis siiski pakkumuse kui terviku kvaliteeti üldjoontes ei vähenda.</p> <p>Pakkumus põhineb põhjalikul arusaamisel aktsiisimaksude valdkonnast ning selle poliitilisest ja organisatsioonilisest keskkonnast komisjoni ja liikmesriikide kontekstis.</p> <p>Metoodika ja meeskonna ülesehituse kvaliteedi tase on väga kõrge ning näitab, et meeskond suudab täita ettenähtud ülesandeid kogu vajalikus skaalas, sealhulgas [tõendatud on] vajalik fleksibiilsus.</p> <p>Siit järeldub, et ettepanek tundub olevat projektiga seonduva vastutuse võtmise seisukohast äärmiselt asjakohane.</p>

Kriteerium: Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud strateegia asjakohasus

Äriühing on suurepäraselt mõistnud EMCS-i raames lahendada tulevaid probleeme, mõistes selgelt projekti komponentide omavahelise seotuse viisi.

Pakkumuses on kirjeldatud täielikult ja üksikasjalikult äriühingu strateegiat, projekti täitmise viisi ning äärmiselt üksikasjalikult projekti erinevaid osi.

Nägemust ja strateegiat toetab äärmiselt läbimõeldud ja üksikasjalik kava.

Lisatud on asjakohane analüüs NCTS-i komponentide kasutamise võimaluse kohta.

Pakkumuses on ära toodud põhjalik kava nõuete täitmise kontrollimise kohta, mis tõendab, et pakkuja on projekti eesmärged ning nende seotust hankedokumentides määratletud n.-ö kõrgema tasandi nõuetega täielikult mõistnud.

Pakkumuses on esitatud terviklikud kvaliteedinäitajad, mis hõlmavad kõiki tegevusi, võimaldades sel moel täiendada hankedokumentides näidatud.

Selle pakkumuse puhul on mõningaseks nõrkuseks asjaolu, et puudub süvaanalüüs ülesehituslike küsimuste (töökindlus, laiendatavus ja toimimine) kohta.

Kriteerium: Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meetodite ja vahendite, kvaliteetse keskkonna ja menetluste asjakohasus

Välja pakutud meetodite ja vahendite äärmiselt üksikasjalik kirjeldus. Üldine lähenemisviis, millele tehniliste üksikasjade väljatöötamise etapis lisandub RUP [*Rational Unified Process*] ning seejärel arendusetapis TEMPO, mis tõendab, et komisjoni ja liikmesriikide vahelise koostöö arendamise kahe etapi erinevusi on mõistetud hästi.

Kvaliteedi tagamine on äärmiselt põhjalikult läbi mõeldud, tuues ära ühtaegu protsessi ja toodet puudutavad kvaliteedinäitaja, ning tuleneb „hindamise põhiaspektidest”.

Pakkuja on Cosmic-FFP [joonealune märkus kustutatud] põhimõtetest hästi aru saanud, kuid kirjeldus on veidi liiga teoreetiline ning pakkumuses puudub rakendamise pragmaatiline pool (näide: täpsustatud ei ole kasutatavaid vahendeid).

Vaatamata väga heale kirjeldusele infrastruktuuri arendamisest ei ole tähelepanu pööratud ohutuse tagamisele pakkuja tööruumides.

Kriteerium: Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meeskonna ülesehituse asjakohasus
<p>Meeskonna struktuur ja ülesehitus on väga hästi määratletud, seda tänu aruannete struktuurile, profiilide äärmiselt täpsele väljatoomisele (kokku 23) ja nende kirjeldamisele ning igale profiilile vastavate pädevuste täielikule esitamisele. Meeskond on koosseisult hästi tasakaalustatud, koosnedes juhtidest, kaubandusvaldkonna ekspertidest, äritegevuse analüütikutest, arengujuhtidest, ideekavandite väljatöötajatest, tehniliste tugiteenuste operaatoritest, jne.</p> <p>Meeskonnasisene ülesannete ja vastutuse jaotus on väga hästi kindlaks määratud.</p> <p>Meeskonna suurus (umbes 60 inimest) on tegevuse mahtu arvestades loogiline ja asjakohane.</p> <p>Pakkumus näeb töötajate väljavahetamise ette väheses ulatuses, kuna umbes 80 % meeskonna koosseisust püsib muutumatuna, mis takistab töötajatel töötada mujal muude projektidega.</p>
Kriteerium: Pakkumuse struktuur, selgus ja täielikkus
<p>Pakkumus on esitatud kõigi projektiga seotud tegevuste osas täielikult ja üksikasjalikult.</p> <p>Üldesitus on hästi liigendatud ning illustreeritud arvukate selgitavate skeemidega. Tänu arusaadavale keelekasutusele on info on hõlpsalt leitav ja loetav. Ainus puuduolev detail on selle pakkumuse puhul akronüümide tabel.</p>

B. [Evropaïki Dynamiki-Steria]

Kokkuvõttev kommentaar
<p>Kuigi pakkumuse raames on tehtud mõned ülesehitust puudutavad huvitavad ettepanekud, on see liiga üldine: tehniliste üksikasjade väljatöötamise ja arendusetapi kirjeldusest ei nähtu [EMCS-i rakendamise] eriomaseid jooni.</p> <p>Pakkumuses välja pakutud metodoloogia kujutab endast arvutistamise süsteemide arendamise valdkonna parimate praktikate ja töövõtete kogumit. Seevastu on ka siin EMCS-i arendamise spetsiifilisi aspekte käsitletud väga üldiselt ning esitatud analüüs ei ole kõikehõlmav.</p> <p>Meeskonna ülesehitust on kirjeldatud hästi, kuid sellest ei nähtu, et oleks mõistetud vajadust hilisema kasutajatoe järele [EMCS-i rakendamise projekti] tehniliste üksikasjade väljatöötamisega seotud tegevuse raames.</p> <p>Pakkumuses esineb teatavaid vasturääkivusi, mis tekitab kahtlusi selle usaldusväärsuses.</p>

<p>Kriteerium: Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud strateegia asjakohasus</p>
<p>Pakkuja on lisanud aruande, mis käsitleb EMCS-i tehnilist ülesehitust, ning on teinud huvi-pakkuva ettepaneku ülesehituse kohta (näiteks veebiteenuste kasutamine), pakkunud variante tehniliste lahenduste leidmiseks ning ettepaneku, mis käsitleb infrastruktuuri rakendamist.</p> <p>Pakkumuses on ära toodud selle komponentide üksikasjalik loetelu asjakohases järjestuses, teabeotsing, planeerimine, teenuseosutamise/nõuoleku andmise mehhanism ning kvaliteedind näitajad.</p> <p>Seevastu üldine lähenemisviis on äärmiselt üldsõnaline ning EMCS-i iseloomustavate spetsiifiliste aspektide detailne käsitlus on äärmiselt napp.</p> <p>Välja pakutud strateegia on mõnevõrra lihtsustatud. Esitatud on arvukalt väljavõtteid, mis pärinevad välistest allikatest (näiteks IBM-Rational RUP-i dokumentidest), ilma et oleks selgitatud nende asjakohasust käesoleva projekti jaoks.</p> <p>Pakkumusest nähtub, et hankedokumentidest ei ole täielikult aru saadud osas, kus pakkumuses viidatakse varasemale tegevusele või tegevusele, mis on pooleli hetkel, mil leping kehtima hakkab. Samuti on tehtud ettepanekuid ülesehituslike elementide osas, mis ei haaku EMCS-i keskkonnaga selle toimimise ja laiendatavuse osas.</p> <p>Pakkumuses esineb teatavaid vasturääkivusi, eeskätt seoses planeerimisega: näiteks algab teatud osa arendustegevusest enne spetsifikatsioonide väljatöötamist.</p>
<p>Kriteerium: Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meetodite ja vahendite, kvaliteetse keskkonna ja menetluste asjakohasus</p>
<p>Välja pakutud meetodid on esitatud üldiselt hästi. Pakkumuses on toodud informaatilise infrastruktuuri arendamise täpne kirjeldus ning hästi on kirjeldatud ka ohutusega seonduvaid asjakohaseid aspekte.</p> <p>Ülesehituse, normide, programmide ja infrastruktuuri koostisosade kohta on tehtud arvukalt standardseid viiteid [mis sarnanevad käsiraamatute viidetega], (näiteks: XML, X509, J2EE). Neile on lisatud paarsada lehekülge käsiraamatutest ja brošüüridest, mis puudutavad HP-d, Oracle't, CISCO-t, jne, kuid enamikul juhtudel ilma ühegi EMCS-i eesmärkidega seonduva põhjenduse või otsese seoseta.</p> <p>Pakkumuses on toodud üksikasjalik kirjeldus Cosmic FFP kohta, kuid hinnangute jaoks välja pakutud programmid (Calico ja Costar) sobivad siiski üksnes Cocomo II metodoloogial põhinevate hinnangute jaoks, kuid antud juhul ei ole see asjakohane (vt alajaotus 4.1.3.5.1).</p> <p>RUP-i on kogu pakkumuse raames käsitletud projektijuhtimise meetodina, kuigi pakkuja ettepanekust arenduskeskkonna tarkvara kohta ei nähtu IBM-Rational'i kasutusloa olemasolu.</p>

Kriteerium: Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meeskonna ülesehituse asjakohasus
<p>Meeskonna ülesehituse kirjeldus on hea ning näitab ühtlasi, et on mõistetud meeskonna koosseisu muutumist sõltuvalt projekti elluviimise etapist, st tehniliste üksikasjade väljatöötamisest arendustegevuse ja ellurakendamise ning teenuseosutamiseni, hõlmates ohutuse, testimise ja tehnilise toega seonduvaid küsimusi. Meeskonnasisest koostööd on kirjeldatud hästi.</p> <p>Meeskonna suurus – 67 isikut – on mõistlik.</p> <p>Vaatamata sellele, et pakkumuses on öeldud, et kogemused tolli- ja aktsiisimaksude valdkonnas on pädevuse seisukohast hädavajalikud, ei nähtu pakkumusest tegelikult seda tüüpi pädevuse olemasolu.</p>
Kriteerium: Pakkumuse struktuur, selgus ja täielikkus
<p>Pakkumus on esitatud selgelt.</p> <p>Pakkumuse struktuur ja tervikpilt on head.</p> <p>Seevastu dokumentide uskumatult üldine iseloom ning vähene detailsus vähendavad pakkumuse loetavust.”</p>

- 22 Väljavõte hagejale saadetud hindamiskomisjoni aruandest sisaldab ka võrdlevat tabelit Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi ja Intrasofti pakkumuse kvaliteedi hindamise kohta ning võrdlevat hindamistabelit, mis kajastab nende kahe pakkumuse kvaliteedi ja hinna suhet. Mainitud kaks tabelit on järgmised:

Võrdleva hindamise tabel
ITT TAXUD/2004/AO-004 EMCS-DEV

Kriteeriumid	[...]	Intrasoft	Evropaïki Dynamiki-Steria	[...]	[...]
Kvaliteet					
Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud strateegia asjakohasus (/40)		35,1	23,2		

Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meetodite ja vahendite, kvaliteetse keskkonna ja menetluste asjakohasus (/30)		24,5	16,7		
Ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meeskonna ülesehituse asjakohasus (/20)		17,6	14,5		
Pakkumuse struktuur, selgus ja täielikkus (/10)		8,5	5,8		
Kvaliteet tervikuna		85,7	60,2		
Kvaliteedinäitaja (maksimaalne näitaja 100)		100	70		

Võrdleva hindamise tabel
ITT TAXUD/2004/AO-004 EMCS-DEV

Kriteeriumid	[...]	Intrasoft	Evropaäiki Dynamiki- Steria	[...]	[...]
Kvaliteet tervikuna		85,7	60,2		
Kvaliteedinäitaja (maksimaalne näitaja 100)		100	70		
Pakutud hind TBP/(IS+EI) (eurodes) (IT-teenused ja infrastruktuuri arendamine)		11 634 533	15 078 693		
Normeeritud hinninäitaja (minimaalne näitaja 100)		100	130		
Kvaliteedinäitaja / Hinninäitaja		1	0,54		

- 23 Hageja saatis märkused talle edastatud hindamiskomisjoni aruande väljavõtte kohta tähitud kirja ja faksiga 30. detsembril 2004, kus väljendas uuesti seisukohta, et kõnealuse hankelepingu sõlmimise menetluses on rikutud finantsmäärust ja kohaldatavaid õigusnorme.
- 24 Hankija vastas 14. jaanuari 2005. aasta kirjas, et uuris hageja poolt tema 30. detsembri 2004. aasta kirjas osutatud probleeme tähelepanelikult ning saadab hagejale esimesel võimalusel detailse vastuse.
- 25 Hankija vastas hageja 30. detsembri 2004. aasta kirjas toodud märkustele 17. veebruaril 2005. aasta kirjas.
- 26 Teade kõnealuse hankelepingu sõlmimise kohta avaldati 2. märtsi 2005. aasta Euroopa Liidu Teataja lisas (ELT 2005, S 43).

Menetlus ja poolte nõuded

- 27 Hageja esitas käesoleva kohtuasja algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 28. jaanuaril 2005.
- 28 Üldkohus palus 30. oktoobril 2006 menetlust korraldavate meetmete raames hagejal vastata kirjalikult hagi vastuvõetavust puudutavatele küsimustele. Hageja vastas sellele ettenähtud tähtaja jooksul.

29 Üldkohus (kolmas koda) otsustas ettekandja-kohtuniku ettepaneku põhjal avada suulise menetluse.

30 3. veebruaril 2009 palus Üldkohus menetlust korraldavate meetmete raames pooltel kirjalikult küsimustele vastata. Sama kirjaga palus kohus komisjonil esitada dokumente. Pooled täitsid selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.

31 Üldkohus palus 2. märtsi 2009. aasta kirjas menetlust korraldavate meetmete raames pooltel esitada kirjalikud märkused teise poole poolt Üldkohtu 3. veebruari 2009. aasta kirjas toodud kirjalikele küsimustele antud vastuste kohta. Pooled täitsid selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.

32 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 17. märtsi 2009. aasta kohtuistungil.

33 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada komisjoni otsus mitte tunnistada hageja pakkumust vastuvõetavaks ning sõlmida hankeleping edukaks tunnistatud pakkujaga;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt, sh juhul, kui hagi jäetakse rahuldamata.

- 34 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;
 - mõsta kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

I. *Vastuvõetavus*

A. *Poolte argumendid*

- 35 Komisjon, kes küll vastuvõetamatuse vastuväidet ametlikult ei esita, juhib Üldkohtu tähelepanu asjaolule, et Steria, teine äriühing Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumis, ei ole vaidlustanud hankija otsust mitte tunnistada nimetatud konsortsiumi otsust vastuvõetavaks ja sõlmida kõnealune hankeleping ühe teise pakkujaga, ning et pealegi ei nähtu hagiavaldusest, et hageja oleks selle otsuse vaidlustamisel ka Steria nimel tegutsenud. Siit järeldub, et hageja on mainitud otsuse vaidlustanud ainuüksi enda nimel.
- 36 Hageja väidab repliigis vastu, et kuna ta on Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumis juhtiv pool ning kõnesoleva pakkumuse ettevalmistamine ja koostamine oli täielikult tema õlul, siis on tal õigus esitada hagi, ning et ei ühenduse õigusnormide ega

kohtupraktika kohaselt ei ole nõutav, et vaidlusaluse hankelepingu sõlmimise otsuse oleks vaidlustanud kõik pakkujaks oleva konsortsiumi liikmed. Lisaks on hageja seda mõttekäiku täpsustanud Üldkohtu küsimustele antud kirjalikes vastustes (vt eespool punkt 28).

37 Komisjon ei ole hageja eespool nimetatud seisukohta vaidlustanud.

B. Üldkohtu hinnang

38 Üldkohtu hinnangul on antud juhul asjakohane uurida esmalt hageja õigust esitada hagi hankija otsuse peale, mille hankija saatis hagejale 18. novembri 2004. aasta kirjaga ning mille sisuks oli mitte tunnistada Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumust vastuvõetavaks ning järelikult sõlmida kõnealune hankeleping ühe teise pakkujaga (edaspidi „vaidlustatud otsus”).

39 EÜ artikli 230 neljas lõik näeb ette, et „[i]ga füüsiline või juriidiline isik võib samadel tingimustel algatada menetluse temale adresseeritud otsuse vastu ja sellise otsuse vastu, mis teda otseselt ja isiklikult puudutab, kuigi vormiliselt on see teisele isikule adresseeritud määrus või otsus”.

40 Kuigi antud juhul on vaidlustatud otsus formaalselt adresseeritud pakkujale, st Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumile, vastab siiski tõele, nagu nähtub hageja kirjalikest vastustest Üldkohtu küsimustele (vt eespool punkt 28), mida komisjon ei ole vaidlustanud ja milles Üldkohtul pole põhjust kahelda, et Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumil pole kunagi olnud õigusvõimet juriidilise isikuna. Seega, kuna mainitud *ad hoc* kooslus on EÜ artiklit 230 silmas pidades oma liikmete küsimuses

läbipaistev, tuleb vaidlustatud otsuse adressaadina käsitleda mõlemat asjassepuutuvat äriühingut. Seega võis hageja kui vaidlustatud otsuse adressaat õigustatult selle otsuse EÜ artiklis 230 sätestatud tingimustel vaidlustada.

- 41 Järelikult on hageja poolt esitatud hagi vastuvõetav.

II. Sisulised küsimused

- 42 Hageja esitab hagi põhjendamiseks viis väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud mittediskrimineerimise ja vaba konkurentsi põhimõtteid. Teise väite kohaselt on rikutud finantsmääruse, rakenduseeskirjade, nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiivi 92/50/EMÜ, millega kooskõlastatakse riiklike teenuslepingute sõlmimise kord (EÜT L 209, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 322) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) sätteid. Kolmanda väite kohaselt on hankija teinud Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse hindamisel ilmse hindamisvea. Neljas väide tugineb asjakohase info ja põhjenduste puudumisele. Viienda väite kohaselt on rikutud hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid.
- 43 Üldkohtu hinnangul on asjakohane uurida kõigepealt esimest, seejärel teist, siis viiendat, seejärel neljandat ning lõpuks kolmandat väidet. Niisugune järjestus on tingitud asjaolust, et esimene, teine ja viies väide puudutavad kõnealuse hankelepingu sõlmimise menetlust, samas kui neljas ja kolmas väide käsitlevad vaidlustatud otsust.

A. Esimene väide, mis tugineb mittediskrimineerimise põhimõtte ja vaba konkurentsi põhimõtte rikkumisele

1. Poolte argumendid

- 44 Hageja väidab, et komisjon on rikkunud mittediskrimineerimise ja pakkujate vaba konkurentsi põhimõtteid seeläbi, et ei teinud talle kättesaadavaks – vaatamata taotlusele, mille hageja oli selleks esitanud enne pakkumuste esitamise tähtaega – kahte kategooriasse jagunevat tehnilist teavet, mis oli vajalik vaidlusaluse hankelepingu sõlmimise eelduseks olevate pakkumuste koostamise jaoks, st esiteks EMCS-i täpseid tehnilisi üksikasju ja teiseks tehnilist teavet hetkel EMCS-iga seotud programmide kohta, täpsemalt uue arvutipõhise transiitsüsteemi (NSTI, ingl k NCTS) allikakoodi. See väidetav komisjonipoolne tegematajätmine asetab soodsamasse olukorda pakkujad, kes olid – või olid olnud varem – asjassepuutuva peadirektoraadi hankelepingute täitjateks või olid seotud niisuguste lepingutäitjatega, ning kel tänu sellele oli juurdepääs eespool nimetatud teabele. Seega oli neil pakkujatel, sh ka edukaks tunnistatud pakkujal, võimalik esitada konkurentsivõimelisemaid pakkumusi kui hagejal ning seda nii tehnilist poolt kui finantsaspekte silmas pidades.
- 45 Hageja rõhutab esiteks seoses EMCS-i tehniliste üksikasjadega, et kõnealuse hankelepingu sõlmimise menetluse ajal ei olnud need veel kättesaadavad, vaid alles ettevalmistamisel ühe teise lepingutäitja poolt ühes teises hankemenetluses. Hageja väitel ei ole komisjon selgitanud, kuidas saab pakkuja adekvaatselt järgida niisuguse infosüsteemi eesmärke ja nõudeid, mille detailset tehnilist kirjeldust ta ei ole saanud, ning tõstatab küsimuse, kuidas saaks tema pakkumus olla „parem” hetkel lepingutäitjaks oleva pakkuja pakkumusest, kui mainitud tehnilised üksikasjad on teada üksnes viimati nimetatule.
- 46 Teiseks rõhutab hageja seoses NCTS-i allikakoodiga, et komisjon keeldus andmast talle juurdepääsu ilma nõuetekohase põhjenduseta ja vaatamata tema poolt selleks esitatud taotlusele. Seevastu edukaks tunnistatud pakkujal oli võimalik seda koodi

kasutada, kuna ta oli komisjoniga sõlmitud NCTS-i hankelepingu täitja, ning seega oli tal võimalik esitada hageja pakkumusest konkurentsivõimelisem pakkumus.

- 47 Et tõendada, kui võrd oluline on kõnealuse hankemenetluse jaoks pakkumuste koostamisel omada juurdepääsu NCTS-i allikakoodile, toob hageja välja järgmised asjaolud.
- 48 Esiteks viitab ta otsuse nr 1152/2003 artikli 3 lõikele 2, mis näeb ette, et kõnealuse hankelepingu täitja peab niivõrd, kui see on võimalik, kasutama NCTS-i, kuna eesmärk on luua integreeritud arvutisüsteem aktsiisiga maksustatava kauba ühendusesise liikumise jälgimiseks. Hageja tuletab mainitud artikli sisust, et eespool viidatud otsuse kohaselt on nõutav, et vaidlusaluse hankelepingu täitja kasutaks NCTS-i allikakoodi ja ülesehitust.
- 49 Teiseks viitab hageja hankedokumentide tehnilises lisas ära toodud osa nr 7.1 kirjeldusele, kus on mainitud NCTS-i allikakoodi.
- 50 Kolmandaks osutab ta hindamiskomisjoni kommentaarile edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse kohta, mille kohaselt sisaldab see pakkumus asjakohast analüüsi NCTS-i komponentide kasutamise võimaluse kohta. Hageja sõnul viitab mõiste „komponendid” antud juhul „selgelt erinevatele allikakoodi koostusosadele”.
- 51 Et tõendada, et pakkumuse hinna määramiseks on vaja teada NCTS-i allikakoodi, väidab hageja – neljandaks – seoses pakkumuse finantsaspektiga, et komisjon ei nõudnud pakkujatelt mitte üksnes ühikuhindade äranäitamist, nagu komisjon väidab, vaid ka – ja eelkõige – EMCS-i ja kõigi sellega seonduvate teenuste ellurakendamise

seotud eelarvet ja koguhinda. Sellise komisjonipoolse nõudmise täitmiseks pidid pakkujad esitama projekti ulatuse ja kompleksuse kohta täpseid hinnanguid, milleks oli vaja teada kõnesolevat allikakoodi. Kuna hageja allikakoodi ei teadnud, oli ta sunnitud esitama pakkumuses kõrgema hinna, kuna see pidi katma ka niisugusest teadmatuses tulenevate riskidega seonduvat. Seevastu edukaks tunnistatud pakkuja, kellele see kood oli teada, sai esitada konkurentsivõimelisema pakkumuse, mille hind oli üksnes 50% kõnealuse hankelepingu jaoks ettenähtud eelarvest.

- 52 Hageja märgib veel, et ühe teise hankelepingu sõlmimiseks korraldatud hankemenetluses (hankeleping, mis hõlmas asjassepuutuva peadirektoraadi informaatikavaldkonna projektidega seotud arvutipõhiste tollisüsteemide väljatöötamist, arendamist, haldamist ja vastavaid tugiteenuseid (CUST-DEV) (TAXUD/2005/AO-001)), mis oli välja kuulutatud veidi hiljem kui kõnealune hankemenetlus ning kus hankijaks oli samuti asjassepuutuv peadirektoraat, teatati NCTS-i allikakood pakkujatele. Niisiis palub ta komisjonil selgitada niisugust kohtlemiserinevust. Lisaks väitis hageja kohtuistungil, et käesolev kohtuasi sarnaneb kohtuasjale T-345/03: *Evropaïki Dynamiki vs. komisjon*, milles Üldkohus tegi otsuse 12. märtsil 2008 (EKL 2008, lk II-341), kus Üldkohus tunnistas vastuvõetavaks hageja väite, mille kohaselt on tegemist pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega, ja tühistas komisjoni otsuse hankelepingu sõlmimise kohta.
- 53 Komisjon vaidlustab hageja argumendid.

2. Üldkohtu hinnang

- 54 Vastavalt finantsmääruse artikli 89 lõikele 1 tuleb kõigi riigihankelepingute puhul, mida rahastatakse täielikult või osaliselt eelarvest, järgida läbipaistvuse, proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

- 55 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab hankija igas hankemenetluse etapis tagama selle, et järgitaks võrdse kohtlemise põhimõtet ja sellest tulenevalt oleks kõigi pakkujate võimalused võrdsed (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-496/99 P: komisjon *vs.* CAS Succhi di Frutta, EKL 2004, lk I-3801, punkt 108; Üldkohtu 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-203/96: Embassy Limousines & Services *vs.* parlament, EKL 1998, lk II-4239, punkt 85, ja 17. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas T-160/03: AFCon Management Consultants jt *vs.* komisjon (EKL 2005, lk II-981, punkt 75).
- 56 Pakkujate võrdse kohtlemise põhimõte – mille eesmärk on soodustada hankemenetluses osalevate ettevõtjate vahelise terve ja tegeliku konkurentsi arengut – tähendab seda, et kõigile pakkujatele peavad pakkumuse koostamisel olema tagatud võrdsed võimalused ning tähendab seega, et kõigi pakkujate esitatud pakkumustele peavad kehtima samad tingimused (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-19/00: SIAC Construction, EKL 2001, lk I-7725, punkt 34, ja 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-470/99: Universale-Bau jt, EKL 2002, lk I-11617, punkt 93).
- 57 Samuti tuleneb kohtupraktikast, et võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab ka kohustust tagada läbipaistvus, et võimaldada kontrollida selle põhimõtte järgimist (Euroopa Kohtu 18. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-92/00: HI, EKL 2002, lk I-5553, punkt 45, ja eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Universale-Bau jt, punkt 91).
- 58 Läbipaistvuse tagamise põhimõtte eesmärk on tagada ennekõike see, et puuduks oht, et hankija eelistab soosikuid või tegutseb omavoliliselt. See tähendab, et kõik hankemenetluse tingimused ja eeskirjad peavad olema hanketeates või hankedokumentides sõnastatud selgelt, täpselt ja ühemõtteliselt (eespool punktis 55 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* CAS Succhi di Frutta, punkt 111).
- 59 Seega tähendab läbipaistvuse põhimõtte ka seda, et kogu asjakohane tehniline teave peab hanketeate või hankedokumentide mõistmise huvides olema nii varakult kui

võimalik kõigile hankelepingu sõlmimise menetluses osalevatele ettevõtjatele kättesaadavaks tehtud nii, et ühelt poolt võimaldaks see kõigil piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelikel pakkujatel mõista selle täpset ulatust ja sellest ühtemoodi aru saada ning teiselt poolt võimaldaks hankijal kontrollida, kas pakkujate esitatud pakkumused vastavad tegelikult kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumidele (eespool punktis 52 viidatud kohtuotsus *Evropaïki Dynamiki vs. komisjon*, punkt 145).

60 Käesoleval juhul heidab hageja komisjonile ette seda, et viimati nimetatu ei saanud talle kahte kategooriasse jagunevat tehnilist teavet, mis tema sõnul oli pakkumuste koostamiseks vajalik ning mis oli teistele pakkujatele siiski kättesaadav. Kui arvestada eespool punktides 55–58 viidatud kohtupraktikat, siis komisjoni niisugune väidetav tegematajätmine – kui see peaks tööle vastama – kahjustas pakkujate võimaluste võrdsust ning ühtlasi rikkus läbipaistvuse põhimõtet, mis on võrdse kohtlemise põhimõtte „paariline”.

61 Nagu Üldkohus on eespool punktis 52 viidatud kohtuotsuse *Evropaïki Dynamiki vs. komisjon* punktis 145 märkinud, kujutavad selline võimaluste võrdsuse kahjustamine ja läbipaistvuse põhimõtte rikkumine – kui need aset leidsid – endast kohtueelse menetluse normide rikkumist, mis rikub asjassepuutuvate poolte õigust teabe saamisele. Niisugune menetlusnormide rikkumine võib tuua kaasa asjassepuutuva otsuse tühistamise vaid juhul, kui on tõendatud, et kui selline rikkumine poleks aset leidnud, oleks haldusmenetluse tulemus võinud olla teistsugune, kui hagejal oleks olnud menetluse algusest peale juurdepääs kõnealusele teabele ning kui selles suhtes on kasvõi väike võimalus, et hageja oleks seeläbi saanud mõjutada haldusmenetlust nii, et selle tulemus oleks olnud teistsugune (vt eespool punktis 52 viidatud kohtuotsus *Evropaïki Dynamiki vs. komisjon*, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Seega tuleb esiteks uurida, kas käesoleval juhul oli tegemist ebavõrdse olukorraga teabe kättesaamisel selles mõttes, et teatavatel pakkujatel, sh edukaks tunnistanud pakkujal oli võimalik hankemenetluses kasutada teavet, mida hageja tema enda sõnade kohaselt kasutada ei saanud. Juhul kui selline ebavõrdne olukord on tõendatud, tuleb teiseks uurida, kas niisugune teave oli pakkumuste koostamiseks vajalik. Vaid juhul,

kui see oli nii, oli pakkuja, kellele see teave oli kättesaadav, eelisolukorras võrreldes teiste pakkujatega. Kolmandaks tuleb uurida, kas väidetav ebavõrdsus tarviliku teabe kättesaamisel tulenes sellest, et komisjon oli rikkunud menetluseeskirju. Juhul kui niisugune eeskirjade rikkumine on aset leidnud, tuleb – neljandaks – uurida, kas selle rikkumise puudumisel oleks hankemenetluse tulemus võinud olla teistsugune. Sellest vaatepunktist võib niisugune rikkumine kujutada endast pakkujate võimaluste võrdsuse rikkumist vaid sedavõrd, kui võrd hageja esitatud selgitustest nähtub usutavalt ja piisavalt üksikasjalikult, et menetluse tulemus oleks võinud teda puudutavas osas olla teistsugune (vt selle kohta eespool punktis 52 viidatud kohtuotsus *Evropaïki Dynamiki vs. komisjon*, punktid 148 ja 149).

- 63 Eeltoodud mõttekäik kehtib mõlema tehnilise teabe kategooria osas, mida hagejale kättesaadavaks ei tehtud, nimelt puudutab see nii EMCS-i tehnilist kirjeldust (väite esimene osa) kui ka NCTS-i allikakoodi (väite teine osa).

a) Väite esimene osa, mille kohaselt puudus EMCS-i tehniline kirjeldus

- 64 Hageja väidab sisuliselt seda, et EMCS-i täpse tehnilise kirjelduse puudumine hankemenetluses aetas soodsamasse olukorda pakkujad, kes olid juba asjassepuutuvale peadirektoraadile teenuseid osutanud – kelle hulka kuulus ka edukaks tunnistatud pakkuja – ning kes tänu sellele olid neist tehnilistest üksikasjadest juba teadlikud. Niisiis oli neil pakkujatel võimalik esitada hageja pakkumusest täpsemaid ja seega ka konkurentsivõimelisemaid pakkumusi.
- 65 Nagu eespool punktis 62 märgitud, tuleb kõigepealt uurida, kas käesoleval juhul oli tegemist ebavõrdsuse olukorraga teabe kättesaamisel selles mõttes, et teatavatel pakkujatel, sh edukaks tunnistatud pakkujal oli erinevalt hagejast võimalik kasutada EMCS-i tehnilist kirjeldust.

- 66 Kõnealuse hankemenetlusega seotud dokumentidest nähtub (vt eespool punkt 7), et EMCS-i rakendamise projekti – mille raames nimetatud hange korraldati-1. etapis pidi ESS-i hankelepingu täitja määratlema EMCS-i tehnilised üksikasjad. Komisjon täpsustab, et tegemist on EMCS-i „üldise” tehnilise kirjeldusega (*high level specifications*). Eespool nimetatud hankedokumentides on ära toodud ka see, et ESS-i hankelepingu täitja pidi mainitud tehnilise kirjelduse esitama enne – ja osaliselt paralleelselt – tehnilise kirjelduse esitamist kõnealuse hankelepingu täitja poolt. Komisjon täpsustas, et kõnealuse hankelepingu raames ettevalmistatud tehniline kirjeldus puudutas EMCS-i ellurakendamist („rakendamise” tehniline kirjeldus) (*application-related specifications*) erinevalt süsteemi „üldisest” tehnilisest kirjeldusest, mis koostati ESS-i hankelepingu raames. Eespool nimetatud hankedokumentides on öeldud, et ESS-i hankelepingu täitja pidi tööga lõpule jõudma 2005. aasta keskpaigaks.
- 67 Hageja argumentidest järeldeb, et tema etteheide puudutab asjaolu, et väidetavalt ei olnud pakkujatele saadetud EMCS-i „üldist” tehnilist kirjeldust.
- 68 Lisaks on komisjon väitnud – ilma et hageja oleks sellele vastu vaieldnud –, et ESS-i hankelepingu täitja, st Siemens, alustas tööd EMCS-i tehnilise kirjelduse väljatöötamisel 2004. aasta juunis (ning lõpetas 2005. aasta aprillis), samas kui kõnealust hanget puudutav hanketeade avaldati 2004. aasta juulis, ning et pakkumuste esitamise tähtajana oli ette nähtud 31. august 2004. Seega, arvestades komisjoni argumente, mida hageja ei ole vaidlustanud, tuleb nentida, et sellest ajast, mil Siemens alustas tööd EMCS-i tehnilise kirjelduse väljatöötamiseks, oli kõnealuse hankemenetluse pakkumuste esitamise tähtajaks määratud kuupäevani ainult kolm kuud, mis tähendab, et hankemenetluse toimumise ajal ei olnud veel olemas niisugust kasutatavat EMCS-i tehnilist kirjeldust, mille teadmine oleks saanud anda eelise pakkujale, kellele see tehnilise kirjeldus oli kättesaadav.
- 69 Lõpuks on nii hageja kui komisjon märkinud, et ka Siemens, kes oli ESS-i hankelepingu täitja, esitas kõnealuse hanke raames pakkumuse.

- 70 Eespool nimetatu põhjal tuleb teha järgmised järeldused.
- 71 Esiteks ei saanud ühegi pakkuja – sealhulgas edukaks tunnistatud pakkuja – käsutuses olla EMCS-i tehniliste üksikasjade kohta rohkem teavet kui hagejal, kuna niisugust tehnilist kirjeldust ei olnud olemas, või kui, siis algelisel kujul. Seega ei ole tõendatud, et teabe kättesaamisel esines ebavõrdne olukord, mis oleks kujutanud endast pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.
- 72 Teiseks ei olnud EMCS-i tehnilise kirjelduse puudumine kõnealuse hankemenetluse väljakuulutamise hetkel mitte komisjoni poolt toime pandud menetluseeskirjade eiramise tulemus, vaid tulenes EMCS-i ellurakendamise kavast, kus oli ette nähtud, et mainitud tehniline kirjeldus koostatakse ESS-i hanke raames, mis toimub kõnealusest hankemenetlusest eraldi ja on sellest varasem.
- 73 Kolmandaks, isegi kui lähtuda eeldusest, et Siemens oli ESS-i hankelepingu raames – mille täitjaks ta oli – töötanud välja tehnilise kirjelduse, mida oleks olnud võimalik kasutada pakkumuste koostamiseks kõnealuses hankemenetluses, selgub, et sel asjaolul ei ole otsustavat tähtsust, kuna pakkumust, mille Siemens esitas kõnealuses hankemenetluses, ei tunnistatud edukaks. Pealegi asjaolu, et Siemens esitas kõnealuses hankemenetluses pakkumuse ja seega konkureerib edukaks tunnistatud pakkujaga otseselt kõnesoleva hankelepingu sõlmimisel, tekitab mõtte, et Siemens oleks mainitud pakkujat teavitanud asjaolust, et eeldatavalt on EMCS-i tehnilised üksikasjad talle kättesaadavad. Seega ei võimalda mitte miski kinnitada, et ühel või teisel pakkujal oleks olnud sellele tehnilisele kirjeldusele mis tahes kujul privilegeeritud juurdepääs.
- 74 Kuna hageja ei ole tõendanud, et teatud pakkujatel, sh edukaks tunnistatud pakkujal, oleks olnud EMCS-i tehnilise kirjelduse kohta rohkem teavet kui hagejal, tuleb järeldada, et selle kategooria tehnilise teabe osas ei ole pakkujaid ebavõrdselt koheldud. Järelikult tuleb väite esimene osa tagasi lükata.

b) Väite teine osa, mille kohaselt ei edastatud NCTS-i allikakoodi

75 Hageja väidab sisuliselt seda, et kuna hankija keeldus saatmast talle NCTS-i allikakoodi, aetas ta seeläbi soodsamasse olukorda edukaks tunnistatud pakkujat, kes ühtlasi oli komisjoni lepingutäitjaks NCTS-i rakendamisel ning kellel oli seega kindlasti võimalik seda koodi kasutada. Kuna selline teave oli edukaks tunnistatud pakkujal olemas, sai ta esitada hageja pakkumusest konkurentsivõimelisema pakkumuse nii tehnilist poolt kui finantsaspekte silmas pidades.

Ebavõrdne olukord teabe kättesaamisel, tänu millele oli edukaks tunnistatud pakkujat soodsamas olukorras

76 Komisjon ei vaidlusta fakti, et NCTS-i allikakood oli enne kõnealuse hankemenetluse algatamise kuupäeva hankijal olemas ning et hankija ei edastanud seda pakkujatele. Ta väidab, et pidas seda pakkumuste koostamise seisukohast tarbetuks.

77 Samuti ei ole vaidlustatud asjaolu, et edukaks tunnistatud pakkujale oli NCTS-i allikakood pakkumuse koostamisel teada, kuna tema kui lepingutäitjaga oli sõlmitud sama asjassepuutuva peadirektoraadi hankeleping NCTS-i väljatöötamiseks.

78 Siit järeldub, et kuna edukaks tunnistatud pakkujat oli lepingutäitjaks asjassepuutuva peadirektoraadi hankelepingus NCTS-i väljatöötamiseks, oli tal ajavahemikul käsitlusel oleva hankemenetluse algatamisest kuni pakkumuste esitamise tähtajani kasutada niisugust tehnilist teavet, mida hagejal ei olnud.

NCTS-i allikakoodi tarvilikkus pakkumuste koostamise jaoks

- 79 Selleks et etteheidetav ebavõrdne olukord teabe kättesaadavuse osas kujutaks endast edukaks tunnustatud pakkuja eelist pakkumuse väljatöötamisel, peab asjassepuutuv teave olema kõnealuse hankemenetluse jaoks esitatavate pakkumuste koostamisel tarvilik selles mõttes, et selle teabe puudumise tagajärjel võidaks pakkumus nõuetele mittevastavuse tõttu – nii kvalitatiivselt kui finantsaspektist lähtudes – kõrvale heita.
- 80 Käesoleval juhul tuleb poolte argumente arvestades anda hinnang NCTS-i allikakoodi tarvilikkusele kõnealuse hankemenetluse pakkumuste koostamise jaoks. Siinkohal tuleb esitada kaks sissejuhatavat märkust.
- 81 Nagu poolte argumentidest nähtub, kujutab allikakood endast programmeerimiskeeles kirjalike juhiste kogumit, mis võimaldab omandada arvuti jaoks programmi. Samuti nähtub neist, et allikakood on üks esimesi elemente, mida on vaja tarkvara kasutamiseks.
- 82 Seejärel täpsustas komisjon kohtuistungil, ilma et hageja oleks talle vastu vaieldnud, et NCTS-i ja EMCS-i vahel esineb märkimisväärseid erinevusi, kuna NCTS on seotud tolli- ning EMCS-i aktsiisimaksude valdkonnaga. NCTS-i kasutamisel on keskne roll tollitöötajatel, samas kui EMCS-i puhul on selleks ettevõtjad. Järelikult on nende kahe süsteemi „sihtrühmad” erinevad ja seega ei ole mainitud kahe süsteemi ülesanne sama.
- 83 Esiteks viitab hageja NCTS-i allikakoodile juurdepääsu tarvilikkust käsitleva väite põhjendamiseks otsuse nr 1152/2003 artikli 3 lõikele 2, millele on viidatud eespool punktis 4.

- 84 Selles osas tuleb märkida, et eespool nimetatud otsus on EMCS-i kasutuselevõtu õiguslik alus ning et selle otsuse artikli 3 lõige 2 määratleb EMCS-i ja NCTS-i suhted. Komisjonile on pandud ülesanne tagada EMCS-i ühendamine NCTS-iga – kui see on tehniliselt võimalik –, eesmärgiga luua integreeritud arvutisüsteem aktsiisiga maksumatava kauba ühendusesisese liikumise jälgimiseks. Selle ühenduse seadusandja poolt ette nähtud ülesande täitmiseks kuulutas komisjon välja hankemenetluse kõnealuse hankelepingu sõlmimiseks. Komisjon on hankijana selles menetluses asunud seisukohale, et eespool viidatud artikli 3 lõikes 2 kasutatud väljend „püütakse kõigiti kasutada [...] NCTS-i [...]” ei tähenda NCTS-i allikakoodi saatmist pakkujatele pakumuste koostamise jaoks. Komisjon teatas sellest pakkujatele kõnealuse hankemenetlusega seotud dokumentides.
- 85 Komisjon viitab selles osas eeskätt pakkujatele ning seega ka hagejale edastatud EMCS-i rakendamise kava punktile 4.2.1 pealkirjaga „The EMCS development based on NCTS experience” (EMCS-i arendamine NCTS-i kogemuste baasil); selles toodud kirjelduses „NCTS-i kogemuste” kohta, mida tuleb EMCS-i arendamisel arvesse võtta, ei ole viidatud NCTS-i allikakoodile, ega *a fortiori* vajadusele omada sellele pakumuste koostamisel juurdepääsu. Pealegi on hankija kõnealuse hankelepingu sõlmimise menetluse käigus esitatud selgituses nr 46 märkinud, et kui hankeleping on sõlmitud, „on [kõnealuse hankelepingu] lepingutäitja ülesandeks pakkuda välja – ning [asjassepuutuva] peadirektoraadi ülesandeks otsustada –, millist NCTS-i ülesehituse struktuuri ja [...] programmide allikakoodi kasutada” ning et „see teave [st NCTS-i allikakood] on kättesaadav ainult edukaks tunnustatud pakkujale”.
- 86 Järelikult ei ole hagejal käesoleval juhul alust viidata NCTS-i allikakoodile juurdepääsu tarvilikkust käsitleva väite põhjendamiseks otsuse nr 1152/2003 artikli 3 lõikele 2, kuna hankija on kõnealuse hankemenetluse hankedokumentides kohaldanud selles artiklis sisalduvat nõuet „kasutada [...] NCTS-i, [...] kui see on tehniliselt võimalik” konkreetselt ja läbipaistvalt seeläbi, et teatas, et pakkujatel ei ole pakumuste koostamiseks vajalik mainitud allikakoodile juurdepääsu omada.

87 Teiseks viitab hageja oma väite põhjendamiseks osa nr 7.1 kirjeldusele, mis on ära toodud hankedokumentide tehnilises lisas. Kirjeldus on järgmine:

„osa 7.1: Programmi väljatöötamine

Osa hõlmab tsentraliseeritult väljatöötatud programmide (CDA), testidega seotud programmide ning tsentraliseeritud teenuste jaoks kasutatavate programmide (näiteks MCC, ETA, SETA, CS/RD ja CS/MIS) arendamist ja haldamist.

Väljatöötatavate programmide puhul juhendatakse niipalju kui võimalik NCTS-i programmide ülesehitusest, sh allikakoodist:

[...]”

88 Selle osa kirjelduses on reaalselt viidatud NCTS-i allikakoodile. Siiski ei tõenda see mainitud koodi tarvilikkust pakumuste koostamise jaoks, nagu väidab hageja, vaid näitab selle tarvilikkust kõnealuse hankelepingu sõlmimisest hilisemas etapis tehtava töö jaoks, st lepingu täitmise etapis edukaks tunnistatud pakkuja poolt.

89 Pealegi nähtub see selgelt ka eespool nimetatud selgitusest nr 46 (vt eespool punkt 85).

- 90 Siit järeldub, et osa nr 7.1 kirjeldus ega selgitus nr 46 ei tõenda kaugeltki mitte NCTS-i allikakoodi tarvilikkust kõnealuses hankemenetluses esitatavate pakkumuste koostamiseks, vaid näitab, et hankija soovis pakkujatele saadetava „teatega” öelda esiteks seda, et mainitud kood ei oma tähtsust pakkumuste koostamisel, kuid on vajalik hilisemas etapis, kui edukaks tunnistatud pakkuja asub kõnealust hankelepingut täitma, ning teiseks seda, et hankija ülesanne on määrata kindlaks NCTS-i allikakoodi kasutamise ulatus. Pealegi on komisjon kohtuistungil märkinud, et lõppastmes otsustas hankija EMCS-i rakendamise projekti arendamisel NCTS-i allikakoodi liine mitte kasutada.
- 91 Järelikult ei saa pidada vastuvõetavaks hageja argumenti, mis tugineb NCTS-i allikakoodi mainimisele osa nr 7.1 kirjelduses.
- 92 Kolmandaks kehtib eeltoodu ka hageja selle argumendi puhul, mis tugineb ühele konkreetsele hindamiskomisjoni kommentaarile edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse kohta (vt eespool punkt 50). Hageja ei ole esitanud ühtki asjaolu, mis võiks tõendada, et hindamiskomisjoni poolt kasutatud sõnastus „NCTS-i komponendid” viitab NCTS-i allikakoodi komponentidele. Sellega seonduvalt nähtub kõnealuse hankemenetlusega seotud dokumentidest, et hankija saatis pakkujatele NCTS-i kohta teatud hulga dokumente, mis – nagu komisjon õigustatult kinnitab – käsitlevad tervet hulka teemasid metodoloogias kvaliteedi tagamise menetlusteni, süsteemide tehnilistest üksikasjadest testimise korrani ning NCTS-i programmide toimimise kirjeldusest keskse korraldusega operatsioonide tehniliste üksikasjadeni. Seega tuleb nentida, et kui hindamiskomisjon viitas „NCTS-i komponentide” kasutamise võimalusele, mõtles ta sellega pakkujatele saadetud dokumentides ära toodud NCTS-i elementide kasutamise võimalust. Igal juhul ei ole hageja esitanud materjali ega tõendeid, mis selle analüüsi kummutaksid.
- 93 Neljandaks ei ole hageja tõendanud ka seda, et juurdepääs NCTS-i allikakoodile oleks tarvilik pakkumuse hinna määramiseks. Tuleb meenutada, et hageja väidab sisuliselt seda, et hinna määramine eeldab, et pakkujad hindaksid täpselt projekti ulatust ja

keerukust, mis eeldab allikakoodi teadmist. Kuna hagejal oli võimatu anda täpset hinnangut projekti ulatusele ja keerukusele, kuna tal puudus juurdepääs allikakoodile, oli ta sunnitud pakkumuse hinda tõstma.

- 94 Nende hageja esitatud argumentidega ei saa nõustuda.
- 95 Esiteks ei olnud NCTS-i allikakood EMCS-i rakendamise projekti ulatuse ja keerukuse hindamiseks vajalik. Tegelikult – nagu juba varem öeldud – on NCTS ja EMCS erinevad (vt eespool punkt 82) ning hankija teavitas pakkujaid, seega ka hagejat, üheselt sellest, et NCTS-i allikakood ei oma pakkumuste koostamisel tähtsust (vt eespool punkt 90).
- 96 Nagu komisjon väitis ja hageja seda kohtuistungil tunnistas, siis mis puudutab neid tegevusi, mille hinna määramine sõltub projekti ulatusele ja keerukusele antud hinnangust, palus hankija – kes ise on nendele tegevustele vastava päevade arvu kindlaks määranud – pakkujatel ära näidata ühikuhinna, mis on esitatud iga vajaliku töötajakategooria (eeskätt arendaja, programmeerija ja analüütik) päevatariifina. Pakkumuse hinna väljaarvutamiseks tuli need ühikuhinnad korrutada hankija poolt kindlaks määratud päevade arvuga. Seega, määrates kindlaks eespool nimetatud tegevuste jaoks vajaliku päevade arvu, andis hankija hinnangu teostatava töö mahule – vabastades seega pakkujad selle tegemisest – ning suunas pakkujatevahelise konkurentsi vajalike töötajakategooriate jaoks välja pakutavatele päevatariifidele. Niisiis ei ole hageja tõendanud, et NCTS-i allikakoodi mitteteadmised oleks mis tahes viisil mõjutanud tema poolt töötajate osas välja pakutud päevatariife.

- 97 Järelikult ei ole tõendatud, et juurdepääs NCTS-i allikakoodile oleks olnud tarvilik hageja pakkumuse hinna määramiseks.
- 98 Lõpuks ei toeta hageja argumente NCTS-i allikakoodile juurdepääsu omamise tarvilikkuse kohta ka eespool punktis 52 viidatud kohtuotsus Evropaiki Dynamiki *vs.* komisjon. Erinevalt käesolevast asjast, kus käsitletava hankelepingu esemeks olev informaatiline süsteem – EMCS – erineb süsteemist, mille allikakoodi ei teatud – NCTS-ist – (vt eespool punkt 82), puudutas kohtuasi, mis oli aluseks hageja poolt viidatud kohtuotsusele, infosüsteemi – Cordis –, mis kujutas endast uut versiooni samast Cordise süsteemist, mille allikakoodi ei teatud (eespool punktis 52 viidatud kohtuotsus Evropaiki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 7). Seoses käesolevas asjas tõusetunud küsimusega NCTS-i allikakoodi tarvilikkusest tuleb märkida, et käesoleva asja ja eespool punktis 52 viidatud kohtuotsuse Evropaiki Dynamiki *vs.* komisjon aluseks olnud kohtuasja vahel puudub igasugune analoogia.
- 99 Sama tuleb öelda hageja argumendi kohta, mis puudutab hankelepingut CUST-DEV (vt eespool punkt 52). Selle kohta on komisjon vastuseks Üldkohtu 2. märtsi 2009. aasta kirjale esitatud märkustes (vt eespool punkt 31) nentunud, et hankeleping CUST-DEV puudutas tollivaldkonna infosüsteeme, mille hulka kuulub ka NCTS, ning seega oli selle süsteemi allikakoodi edastamine pakkujatele põhjendatud. Käesolevas asjas käsitusel oleva hanke puhul aga niisuguse olukorraga tegemist ei ole, kuna see hange puudutab infosüsteeme, mida kasutatakse aktsiisimaksude valdkonnas, st valdkonnas, mis on midagi muud kui tollivaldkond. Hageja ei ole seda komisjoni väidet kohtuistungil vaidlustanud ning Üldkohtul ei ole põhjust seda kahtluse alla seada.
- 100 Eeltoodud arenguid arvestades tuleb järeldada, et NCTS-i allikakoodi tarvilikkus kõnealusel hankemenetluses pakkumuste esitamiseks ei ole tõendatud. Järelikult tuleb hageja väite teine osa tagasi lükata.
- 101 Sellest lähtuvalt tuleb käesolev väide tervikuna tagasi lükata.

B. Teine väide, mis tugineb finantsmääruse, rakenduseeskirjade ning direktiivide 92/50 ja 2004/18 rikkumisele

1. Poolte argumendid

- ¹⁰² Hageja väidab, et kõnealuse hankelepingu sõlmimise tingimused ei ole määratletud piisavalt täpselt ja mõõdetavalt ning et seega ei olnud hindamiskomisjonil võimalik neid objektiivselt uurida. Selline hankijapoolne tegematajätmise kujutab endast finantsmääruse artikli 97 lõike 1, rakenduseeskirjade artikli 138, direktiivi 92/50 artikli 17 lõike 1 ja direktiivi 2004/18 sätete rikkumist.
- ¹⁰³ Komisjon ei nõustu hageja argumentidega.

2. Üldkohtu hinnang

- ¹⁰⁴ Esmalt tuleb märkida, et finantsmääruse artikkel 105 sätestab, et alates 1. jaanuarist 2003 – kuupäevast, millest alates see määrus kohaldamisele kuulub – kohaldatakse ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korda reguleerivaid direktiive hankemenetlustele, mida ühenduse institutsioonid viivad läbi omaenda vahenditest, ainult nende küsimuste osas, mis puudutavad avaldamiskorda kindlaks määravaid künniseid, menetluste valikut ja vastavaid tähtaegu. Siit järeldub, et hageja etteheidet, mis puudutab kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriume, tuleb uurida üksnes finantsmääruse ja rakenduseeskirjade sätteid arvestades.

- 105 Lisaks tuleb meenutada, et vastavalt finantsmääruse artikli 97 lõikele 2 ja rakenduseeskirjade artikli 138 lõike 1 punktile b pidi kõnesolev hankeleping sõlmitama majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga.
- 106 Edasi tuleb meenutada, et selleks, et tagada pakkumuste hindamise etapis – lepingu sõlmimist silmas pidades – läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtete järgimine, näeb finantsmääruse artikli 97 lõige 1 ette, et juhul kui leping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga, peab hankija määratlema ja esitama hankedokumentides lepingu sõlmimise kriteeriumid, mis võimaldavad hinnata pakkumuste sisu. Need kriteeriumid peavad rakenduseeskirjade artikli 138 lõike 2 kohaselt olema põhjendatud lepingu esemega. Sama artikli lõike 3 kohaselt peab hankija hanketeates või hankedokumentides täpsustama ka iga majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlaksmääramiseks kasutatava kriteeriumi suhtelise kaalu.
- 107 Niisuguste sätetega on hankijale siiski jäetud valikuvabadus nende lepingu sõlmimise kriteeriumide osas, mille alusel pakkumusi hinnata. Sellegipoolest peavad hankija poolt kasutatavad kriteeriumid olema suunatud sellele, et selgitada välja majanduslikult soodsaim pakkumus (vt selle kohta Üldkohtu 25. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas T-4/01: *Renco vs. nõukogu*, EKL 2003, lk II-171, punkt 66, ja kohtuasjas T-183/00: *Strabag Benelux vs. nõukogu*, EKL 2003, lk II-135, punkt 74).
- 108 Lisaks ei pea hankija poolt majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamiseks kasutatavad kriteeriumid olema ilmtingimata laadilt kvantitatiivsed või puudutama ainuüksi hindu. Isegi kui hankedokumentides on ära toodud lepingu sõlmimise kriteeriumid, mille sõnastusest ei nähtu nendega kvantitatiivselt mõõdetav objekt, võib neid kasutada pakkumuste võrdlemisel, kohaldatuna objektiivselt ja ühetaoliselt, ning need võivad olla äärmiselt asjakohased majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamisel (vt selle kohta eespool punktis 107 viidatud kohtuotsus *Renco vs. nõukogu*, punktid 67 ja 68).

109 Käesoleval juhul tuleb esmalt meenutada, et kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumid on ära toodud nii hanketeates [punkt IV 2] kui ka pakkumuste esitamise ettepanekule lisatud kirjelduses. Seega on finantsmääruse artikli 97 lõikes 1 ette nähtud avaldamistingimus täidetud.

110 Edasi tuleb meenutada, et lepingu sõlmimise kriteeriumid, mis on hageja hinnangul ebamäärased ja subjektiivsed, on esitatud järgmiselt:

„1. Välja pakutud lahenduse kvaliteet:

- ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud strateegia asjakohasus (40/100);

- ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meetodite ja töövahendite, kvaliteetse keskkonna ja menetluste asjakohasus (30/100);

- ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meeskonna ülesehituse asjakohasus (20/100);

- pakkumuse struktuur, selgus ja täielikus (10/100).”

111 Siinjuures tuleb nentida, et hageja ei ole millegagi põhjendanud argumente, mis puudutavad mainitud kriteeriumide väidetavat ebamäärasust ja subjektiivsust, kuigi

tegelikkuses on mainitud kriteeriumid esitatud selgelt. Hageja ei ole oma väidete toetuseks esitanud ühtki tõendavat elementi, mis võimaldaks järeldada, et hankija on nimetatud kriteeriumide määratlemisel eiranud läbipaistvuse ja pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtteid. Vastupidi, hageja teatud mõttes kordab esimese väite raames esitatud argumente, mille kohaselt on väidetavalt puudu nõutavate teenuste täpne kirjeldus ning läbiviidavat tööd puudutavad täpsed nõuded.

- 112 Eespool nimetatud kriteeriumide lugemisel ilmneb, et neis on kesksel kohal järgmised elemendid: pakkujate poolt välja pakutav strateegia (esimene kriteerium), pakkujate poolt välja pakutavad meetodid, töövahendid, kvaliteetne keskkond ja menetlused (teine kriteerium), välja pakutava meeskonna ülesehitus (kolmas kriteerium) ning pakkumuse struktuur, selgus ja täielikkus (neljas kriteerium). Hageja ei ole selgitanud ega tõendanud, miks ei ole need kriteeriumid kõnealuse hankelepingu esemega õigustatud. Pealegi ei võimalda miski seada kahtluse alla nende kriteeriumide asjakohasust majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamiseks, kuna mainitud kriteeriumid puudutavalt ilmselgelt kõnealuse hankelepingu esemeks olevate teenuste nõuetekohast osutamist ning seega pakkumuse enda hinda.
- 113 Kuigi on tõsi, et need kriteeriumid ei ole laadilt kvantitatiivsed, ei võimalda ainuüksi see asjaolu järeldada, et hankija ei ole neid kohaldanud objektiivselt ja ühetaoliselt (vt selle kohta eespool punktis 107 viidatud kohtuotsus *Renco vs. komisjon*, punktid 67 ja 68). Tuleb märkida, et hageja ei ole käesoleval juhul viidanud ühelegi seda tõendavale asjaolule.
- 114 Lõpuks tuleb teise võimalusena märkida, et hankija on kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega ära märkinud igale lepingu sõlmimise kriteeriumile omistatava suhtelise kaalu, andes seeläbi pakkujatele teada, kui oluliseks ta igat kriteeriumi pakkumuste võrdleval hindamisel peab.
- 115 Eeltoodust tuleneb, et hageja ei ole tõendanud, et hankija ei oleks täitnud oma kohustust määratleda hankedokumentides lepingu sõlmimise kriteeriumid vastavalt

kohaldatavatele õigusnormidele ja eespool punktides 104–108 ära nimetatud kohtupraktikast tulenevatele põhimõtetele.

116 Arvestades eeltoodut tervikuna tuleb teine väide tagasi lükata.

C. Viies väide, mis tugineb hea halduse ja hoolikuse põhimõtete rikkumisele

1. Poolte argumentid

117 Hageja väidab sisuliselt seda, et kuna komisjon ei vastanud kiirelt ja adekvaatselt tema 27. augusti 2004. aasta faksile, kus hageja oli välja toonud hankemenetlusele etteheidetavad asjaolud, on ta rikkunud hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid, pidades eelkõige silmas mittediskrimineerimise põhimõtet.

118 Komisjon ei nõustu hageja argumentidega.

2. Üldkohtu hinnang

119 Vastavalt hea halduse üldpõhimõttele, mis hõlmab ka hoolsuskohustust, on ühenduse institutsioonidel kohustus viia haldusmenetlus läbi mõistliku aja jooksul ning järgida üldsusega suhtlemisel hoolsuskohustust (Euroopa Kohtu 16. detsembri 2008. aasta

otsus kohtuasjas C-47/07 P: Masdar (UK) vs. komisjon, EKL 2008, lk I-9761, punkt 92, ja Üldkohtu 11. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-394/03: Angeletti vs. komisjon, EKL AT, lk I-A-2-95 ja II-A-2-441, punkt 162).

120 Lisaks tuleb täpsustada, et hankija ning potentsiaalsete pakkujate (ja pakkujate) vahelist suhtlemist ühenduse hankemenetluses reguleerivad rakenduseeskirjade artiklid 141 ja 148.

121 Rakenduseeskirjade artikkel 141 sätestab:

„1. Kui taotlus on esitatud aegsasti enne pakkumiste esitamise tähtaega, saadetakse tehnilised kirjeldused ja täiendavad dokumendid kuue kalendripäeva jooksul alates taotluse saamisest kõikidele ettevõtjatele, kes on soovinud tehnilisi kirjeldusi või avaldanud huvi pakkumise esitamise vastu.

2. Kui taotlus on esitatud aegsasti, antakse tehniliste kirjeldustega seotud lisateave üheaegselt kõikidele ettevõtjatele, kes on soovinud saada tehnilisi kirjeldusi või avaldanud huvi pakkumise esitamise vastu, hiljemalt kuue päeva jooksul enne pakkumiste vastuvõtmise tähtaja lõppu; kui teabetaotlus on esitatud kuni kaheksa kalendripäeva jooksul enne pakkumiste vastuvõtmise kuupäeva, vastatakse nii kiiresti kui võimalik pärast taotluse saamist.

[...]”

122 Lisaks on rakenduseeskirjade artiklis 148 ette nähtud:

„1. Tellija ja pakkujad võivad lepingu sõlmimise ajal pidada sidet lõigetes 2 ja 3 ette nähtud erandjuhtudel.

2. Enne pakkumiste esitamise tähtaja lõppu võib tellija seoses artiklis 141 nimetatud täiendavate dokumentide ja lisateabega:

a) pakkujate nõudmisel anda lisateavet, samal kuupäeval tuleb see teave edastada ka kõikidele tehnilisi kirjeldusi küsinud pakkujatele;

[...]”

123 Eespool viidatud sätetest nähtub, et hankija ning pakkujad – ja potentsiaalsed pakkujad – võivad enne pakkumuste esitamise tähtaega suhelda niivõrd, kui võrd sellise suhtluse eesmärk on saada hankedokumente puudutavat „lisateavet” (rakenduseeskirjade artikli 141 lõige 2) ning „lisateavet” artiklis 141 mainitud täiendavate dokumentide ja teabe kohta, mis on mõeldud „üksnes lepingu laadi selgitamiseks” (rakenduseeskirjade artikli 148 lõike 2 punkt a).

- 124 Mis puudutab rakenduseeskirjade artikli 141 lõikes 2 mainitud „lisateavet”, siis hankijal on kohustus edastada see potentsiaalsetele pakkujatele selles artiklis ettenähtud tähtjal. Rakenduseeskirjade artikli 148 lõike 2 punktis a mainitud „täiendavat lisateavet” võib hankija pakkujatele anda, kuid tal ei ole kohustust seda teha.
- 125 Käesoleval juhul tuleb nentida, et 27. augusti 2004. aasta faks, millele hageja viitab, ei sisalda rakenduseeskirjade eespool nimetatud sätetes mõeldud teabetaotlust. Nagu juba varem märgitud (vt eespool punkt 11), osutas hageja selle faksiga kõnealuse hankemenetluse probleemsetele kohtadele ning tema etteheited puudutasid võimalikku objektiivsuse puudumist hankemenetluse läbiviimisel, kuna olevat eelistatud pakkujaid, kes on juba varem asjassepuutuval peadirektoraadile teenuseid osutanud, selgete juhiste puudumist selle hankemenetluse hankedokumentides ning pakkujate hindamisel kasutatavate selgete ja objektiivsete kriteeriumide puudumist. Samas faksis palus hageja asjassepuutuval peadirektoraadil lükata pakkumuste esitamise tähtaeg edasi seniks, kuni eespool nimetatud probleemid on lahendatud. Siit järeldub, et komisjon ei olnud kohustatud sellele kirjale vastama. Komisjon vastas sellegipoolest – kiirelt ja adekvaatselt – 3. septembri 2004. aasta kirjas, kus väljendas arvamust, et hageja poolt esitatud etteheited on alusetud, ega rahuldanud hageja taotlust pakkumuste esitamise tähtaja edasilükkamiseks (vt eespool punkt 13). Seega näitas kostja üles vaieldamatut hoolikust, mis tõendab head haldust, seda enam et antud juhul – nagu eespool tuvastatud – ei kehtinud tema suhtes õigusnormidest tulenev kohustus vastata. Sellest järeldub, et komisjon ei ole hageja 27. augusti 2004. aasta faksi saamise järel astunud sammudes hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid mitte mingil moel rikkunud.
- 126 Teise võimalusena tuleb märkida, et hageja ei ole vaidlustanud komisjoni kinnitust, mille kohaselt hankija vastas kiirelt kõigile pakkujate poolt hankedokumentide kohta esitatud küsimustele, millest suurem osa pärines hagejalt.
- 127 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb käsitletav väide põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.

D. Neljas väide, mis tugineb asjakohase teabe ja põhjenduste puudumisele

1. Poolte argumendid

- 128 Hageja väidab, et asjassepuutuv peadirektoraat ei ole vaidlustatud otsust piisavalt põhjendanud. Väites keskendutakse kahele etteheitele.
- 129 Esiteks ei ole asjassepuutuv peadirektoraat edastanud hagejale kogu taotletud teavet tema pakkumuse tagasilükkamise põhjuste kohta, rikkudes EÜ artiklit 253 ja direktiivi 92/50 artiklit 8. Asjassepuutuv peadirektoraat ei ole toonud selgelt välja põhjusi, millest lähtudes ta hageja pakkumuse tagasi lükkas, ega ole kirjeldanud edukaks tunnistatud pakkumust iseloomustavaid asjaolusid ja suhtelisi eeliseid, võttes seeläbi hagejalt võimaluse esitada tehtud valiku kohta sisulisi kommentaare, ning ühtlasi võimaluse taotleda kohtu kaudu hüvitist. Samuti märgib hageja, et asjassepuutuv peadirektoraat ei ole – peale ärisaladuse mainimise – toonud välja ühtki avalikul korral põhinevat kaalutlust, millele tuginedes tema keeldumine hindamisaruande edastamisest saanuks olla õigustatud, arvestades et komisjon saadab hindamisaruande niisugustel juhtudel üldreeglina kõigile pakkujatele, tuginedes direktiivi 92/50 artikli 12 lõikele 2. Hageja sõnul muudab niisugune ebapiisav põhjendus – nagu käesoleva otsuse puhul – vaidlustatud otsuse kohtuliku kontrollimise äärmiselt keeruliseks, kui mitte võimatuks.
- 130 Teiseks rõhutab hageja repliigis, et antud juhul ei peetud kinni pakkujatele hindamisaruande väljavõtete edastamiseks ette nähtud 15-päevasest tähtajast, rikkudes seega finantsmäärust ja hankeid reguleerivaid õigusakte. Niisugune tähtaja mittejärgimine ja igasuguste põhjenduste puudumine vaidlustatud otsuse teatavate aspektide osas põhjustas hagejale probleeme Üldkohtule hagi esitamisel.
- 131 Komisjon palub käesoleva väite tagasi lükata.

2. Üldkohtu hinnang

- ¹³² Kõigepealt tuleb täpsustada, et seda, millise sisuga on hankija kohustus põhjendada oma otsuseid pakkujale, kelle pakkumust ei tunnistanud hankemenetluses edukaks, reguleerivad finantsmääruse artikli 100 lõige 2 ja rakenduseeskirjade artikkel 149, mitte direktiivi 92/50 sätteid, nagu on väitnud hageja (vt eespool punkt 104).
- ¹³³ Eespool nimetatud artiklitest tuleneb, et hangete puhul on hankija täitnud oma põhjendamiskohustuse juhul, kui ta – esiteks – on saatnud pakkujale, kelle pakkumus kõrvale jäeti, viivitamatult tema pakkumuse tagasilükkamise põhjused, ja – teiseks – edastab neile pakkujatele, kelle pakkumused ta vastuvõetavaks tunnistas ja kes on seda sõnaselgelt taotlenud, edukaks tunnistanud pakkumuse tunnused ja suhtelised eelised ning selle isiku nime, kellega leping sõlmitakse, ning seda 15 kalendripäeva jooksul arvates kirjaliku taotluse saamisest (vt Üldkohtu 12. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-250/05: *Evropaiki Dynamiki vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 68, ja 10. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-465/04: *Evropaiki Dynamiki vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- ¹³⁴ Niisugune toimimisviis on kooskõlas EÜ artiklist 253 tuleneva põhjendamiskohustuse eesmärgiga, arvestades, et mainitud sätte kohaselt tuleb selgelt ja ühemõtteliselt ära näidata akti vastuvõtja mõttekäik, et huvitatud isikutel oleks võimalik teada võetud meetme põhjendusi, et nad saaksid kaitsta oma õigusi ning et kohtul oleks võimalik teostada omapoolset kontrolli (vt selle kohta Üldkohtu 8. mai 1996. aasta otsus kohtuasjas T-19/95: *Adia interim vs. komisjon*, EKL 1996, lk II-321, punkt 32; 26. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-169/00: *Esedra vs. komisjon*, EKL 2002, lk II-609, punkt 190; eespool punktis 107 viidatud kohtuotsus *Strabag Benelux vs. nõukogu*, punkt 55, ja eespool punktis 133 viidatud kohtuotsus *Evropaiki Dynamiki vs. komisjon*, punkt 69).
- ¹³⁵ Tuleb lisada, et põhjendamiskohustuse täitmise hindamisel tuleb lähtuda nendest teabeelementidest, mis olid hagejale teada hagi esitamise ajal (eespool punktis 107

viidatud kohtuotsused Strabag Benelux vs. nõukogu, punkt 58, ja Renco vs. nõukogu, punkt 96).

- 136 Siit järeldub, et selleks, et jõuda selgusele, kas komisjon on antud juhul oma põhjendamiskohustuse täitnud, tuleb uurida 18. novembri ja 10. detsembri 2004. aasta kirju, mille komisjon saatis hagejale enne hagi esitamist käesolevas kohtuasjas.
- 137 18. novembri 2004. aasta kirjas teatati hagejale, et tema pakkumus (mille ta oli esitanud koos Steriaga, moodustades Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi) ei osutunud valituks. Kirjas oli öeldud, et pakkumus ei osutunud valituks, kuna lepingu sõlmimise kriteeriume arvestades ei olnud see kvaliteedi/hinna suhet silmas pidades parim. Samuti oli kirjas täpsustatud, et hagejal on võimalus saada lisateavet pakkumuse tagasilükkamise põhjuste kohta ning et kui hageja esitab kirjaliku taotluse, võidakse talle teatada edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse tunnused ja suhtelised eelised ning edukaks tunnistatud pakkuja nimi. Lisaks on kirjas märgitud, et eespool nimetatud pakkumuse teatavaid üksikasju ei edastata, juhul kui see takistaks õigusnormide kohaldamist, oleks vastuolus üldiste huvidega või kahjustaks riigi osalusega või eraettevõtjate õigustatud ärihuve või võiks moonutada nendevahelist ausat konkurentsi. Järelikult vastab see kiri, vaatamata teatavale stereotüüpsusele, finantsmääruse artikli 100 lõike 2 nõuetele.
- 138 Komisjoni saatis hagejale 10. detsembri 2004. aasta kirjas väljavõtte hindamiskomisjoni aruandest. Kiri kujutas endast vastust hageja 22. novembri 2004. aasta kirjalikule taotlusele, mida hageja kordas 8. detsembril 2004.
- 139 Hindamiskomisjoni aruande väljavõttes on mainitud edukaks tunnistatud pakkuja nime. Lisaks sisaldas see hindamiskomisjoni täielikke kommentaare edukaks tunnistatud pakkuja ja Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse kohta iga lepingu sõlmimise kriteeriumi osas eraldi (vt eespool punkt 21). Lisaks oli väljavõttes

ära toodud tabel, mis kajastab kummalegi pakkumusele iga lepingu sõlmimise kriteeriumi osas antud hindeid, ning tabel, kus olid näidatud mainitud kahe pakkumuse hinnad ning võrdlev hinnang kvaliteedi/hinna suhtele (vt eespool punkt 22).

- 140 Seega tuleb nentida, et kuna komisjon edastas hagejale esmalt Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse kõrvalejätmise peamised põhjused ja seejärel eespool mainitud hindamiskomisjoni aruande väljavõtte, siis on ta hageja pakkumuse tagasilükkamist õiguslikult piisavalt põhjendanud, vastavalt finantsmääruse artikli 100 lõikele 2 ja rakenduseeskirjade artikli 149 lõikele 2. Tuleb märkida, et mainitud väljavõttes on ära nimetatud isik, kellega hankeleping sõlmiti, ning hindamiskomisjoni kommentaaridest ja eespool nimetatud kahest tabelist nähtuvad „edukaks tunnustatud pakkumuse tunnused ja suhtelised eelised”. Seega andsid 18. novembri 2004. aasta kiri ja mainitud väljavõte, mis saadeti 10. detsembri 2004. aasta kirjas, hagejale võimaluse vahetult teada põhjuseid, millest lähtudes tema pakkumust vastuvõetavaks ei peetud, st seda, et tema pakkumus oli majanduslikult ebasoodsam kui edukaks tunnustatud pakuja pakkumus, kuna viimati nimetatu kvaliteedi/hinna suhe oli parem.
- 141 Mis puudutab viimase asjaoluna hageja etteheidet hindamiskomisjoni aruande väljavõtte edastamiseks ette nähtud 15-päevase tähtaja ületamise kohta, siis tuleb märkida, et väljavõte edastati hagejale 10. detsembri 2004. aasta kirjaga ning jõudis seega kohale vähemalt 18 kalendripäeva kirjaliku taotluse esitamisest komisjonile faksi ja tähitud kirjaga 22. novembril 2004. See põgus viivitus, mis on küll kahetsusväärne, ei vähendanud siiski hageja võimalusi kaitsta Üldkohtus oma õigusi ning seega ei saa ainuüksi see tuua kaasa vaidlustatud otsuse tühistamist. Kohtuasja materjalidest nähtub, et hageja on kasutanud väljavõttes olevat teavet käesolevas kohtuasjas esitatud hagi koostamiseks (vt selle kohta eespool punktis 133 viidatud 10. septembri 2008. aasta kohtuotsus Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, punkt 52).
- 142 Eeltoodud arenguid arvestades tuleb järeldada, et vaidlustatud otsuse põhjendused võimaldasid hagejal kaitsta oma õigusi ning Üldkohtul teostada kontrolli. Seega tuleb käesolev väide tagasi lükata.

E. Kolmas väide, mis tugineb hankija poolt hageja pakkumuse hindamisel tehtud ilmsetele hindamisvigadele

1. Poolte argumendid

- ¹⁴³ Hageja väidab, et asjassepuutuv peadirektoraat on teinud ilmse hindamisvea seeläbi, et ei hinnanud tema pakkumuse kvaliteeti nõuetekohaselt ja objektiivselt ning järel-
das, et see jääb edukaks tunnistatud pakkuja omale alla.
- ¹⁴⁴ Hageja väidab selle väite raames kõigepealt, et kuna asjassepuutuv peadirektoraat ei
kasutanud lõppjärjestuse koostamisel objektiivset, ette kindlaks määratud ja pakkuja-
tele teadaolevat metodoloogiat, siis on ilmselge, et hindamiskomisjoni otsus põhineb
ebatäpsetel eeldustel.
- ¹⁴⁵ Teiseks väidab hageja, et tulenevalt kasutatud kriteeriumide üldisest laadist ning asja-
olust, et pakkujatele ei olnud teada lepingu esemeks olevate ülesannete täpne ise-
loom, hinnati pakkumuste väärtust subjektiivselt.
- ¹⁴⁶ Lõpuks kritiseerib hageja hindamiskomisjoni teatavaid spetsiifilisi kommentaare,
millest nähtub ilmsete hindamisvigade tegemine tema pakkumuse hindamisel.
- ¹⁴⁷ Komisjon ei nõustu hageja argumentidega.

2. Üldkohtu hinnang

- 148 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on hankijal ulatuslik kaalutusõigus asjaolude osas, mida tuleb hankemenetluses hankelepingu sõlmimise otsuse tegemisel arvesse võtta, ning et Üldkohtu ülesanne on kontrollida üksnes menetluseeskirjade ja põhjendamiskohustust reguleerivate normide täitmist ja asjaolude sisulist paikapidavust, et tehtud ei oleks ilmset hindamisviga ning et tegemist ei oleks võimu kuritarvitamisega (Üldkohtu 27. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-211/02: *Tideland Signal vs. komisjon*, EKL 2002, lk II-3781, punkt 33, ja 6. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-148/04: *TQ3 Travel Solutions Belgium vs. komisjon*, EKL 2005, lk II-2627, punkt 47; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 23. novembri 1978. aasta otsus kohtuasjas 56/77: *Agence européenne d'intérims vs. komisjon*, EKL 1978, lk 2215, punkt 20).
- 149 Käesoleval juhul tuleb märkida, et hankija tehtud ilmse hindamisvea tõendamisel tugineb hageja sisuliselt kahele asjaolule.
- 150 Esiteks väidab hageja, et asjassepuutuv peadirektoraat ei kasutanud lõppjärjestuse koostamisel objektiivset, ette kindlaks määratud ja pakkujatele teadaolevat metodoloogiat. Lisaks viitab ta pakkujate väidetavale teadmatusel lepingu esemeks olevate ülesannete iseloomu osas ja lepingu sõlmimise kriteeriumide väidetavalt üldisele laadile ning teeb sellest järelduse, et pakkumuste hindamine oli paratamatult subjektiivne ja põhineb ebatäpsetel eeldustel.
- 151 Tuleb nentida, et hageja on esitanud üksnes üldisi väiteid, mille põhjendamiseks või toetamiseks ei ole ta mitte mingisuguseid tõendeid esitanud. Hageja kordab argumentides esimese ja teise väite raames öeldut, kuid need lükkas Üldkohus tagasi. Pealegi ei ole hageja mitte mingil moel tõendanud, kuidas on hankija väidetavad tegevatajätmised saanud tekitada ebatäpseid eeldusi ja tuua kaasa pakkumuste subjektiivse hindamise. Seega tuleb järeldada, et need argumentid ei sobi käesoleva väite põhjendamiseks.

- 152 Teiseks vaidlustab hageja teatavad spetsiifilised kommentaarid, mida hindamiskomisjon Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse kohta esitas.
- 153 Esiteks vaidlustab ta hindamiskomisjoni kommentaari, mille kohaselt: „[p]akkumusest nähtub, et hankedokumentidest ei ole täielikult aru saadud osas, kus pakkumuses viidatakse varasemale tegevusele või tegevusele, mis on pooleli hetkel, mil leping kehtima hakkab”. Hageja vaidlustab selle kommentaari põhjendatuse, kuna peab seda subjektiivseks ja ebaõiglaseks, ning väidab sisuliselt, et kui tegu oligi valesti arusaamisega, siis tulenes see sellest, et hageja oli sunnitud esitama pakkumuse niisuguse projekti kohta, mille tehnilised üksikasjad olid talle teadmata. Pealegi leiab ta, et igal juhul on niisugune kommentaar ebamäärane ning seda on raske ümber lükata.
- 154 Hindamiskomisjoni eespool viidatud kommentaar puudutab esimest käsitletava hankelepingu sõlmimise kriteeriumi, st „ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud strateegia asjakohasus”. Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumus sai selle kriteeriumi osas hindeks 23,2/40, samas kui edukaks tunnustatud pakkumuse hindeks oli 35,1/40.
- 155 Ka siinkohal tuleb nentida, et hageja kordab eespool mainitud kommentaari puudutavates etteheidetes argumente, mida ta esitas esimeses väites, mille Üldkohus on tagasi lükanud. Pealegi on hageja kasutanud üksnes niisuguseid väiteid, mis ei tõenda kuidagi, et tema väited eespool viidatud kommentaari väidetava subjektiivsuse, erapoolikuse ja ebamäärasuse kohta oleksid põhjendatud. Siit järeldub, et hageja poolt hindamiskomisjoni eespool mainitud kommentaari kohta esitatud kriitika ei tõenda selle kommentaari ekslikkust, veelgi vähem ilmse hindamisvea tegemist hageja pakkumuse hindamisel.
- 156 Teiseks vaidlustab hageja hindamiskomisjoni selle kommentaari, mille kohaselt „[p]akkumuses esineb teatavaid vasturääkivusi, eeskätt seoses planeerimisega: näiteks algab teatud osa arendustegevusest enne spetsifikatsioonide väljatöötamist”.

Hageja on vastusena Üldkohtu kirjalikule küsimisele märkinud, et tema pakkumuses ära toodud Gantti diagrammide tähelepanelik vaatlus näitab, et vastupidi hindamiskomisjoni kommentaarile pidi arengutegevus – välja arvatud mõned põhjendatud erandid – tema poolt välja pakutud kava kohaselt algama pärast tehniliste üksikasjade väljatöötamisega seonduvat tegevust.

157 Eespool nimetatud hindamiskomisjoni kommentaar, mille hageja on vaidlustanud, puudutab ühtlasi ka esimest kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumi.

158 Üldkohus on pärast hageja esitatud Gantti diagrammide uurimist – ning arvestades poolte poolt kohtuistungil Üldkohtule antud vastuseid – seiskohal, et nendest diagrammidest jääb mulje, et hageja nägi kõnealuse hankelepingu esemeks oleva projekti planeerimisel ette, et vähemalt teatud osa arendustegevusest algab enne vastavate tehniliste üksikasjade väljatöötamisega seonduvat tegevust, mis tõendab, et hindamiskomisjoni kommentaar oli põhjendatud. On tõsi, et hageja väitis kohtuistungil sisuliselt seda, et kõik Gantti diagrammide tõlgendamise seotud arusaamatused tulenevad sellest, et need diagrammid – Üldkohtule esitatud kujul, millisenä nad olid ära toodud ka pakkumuses – olid esitatud A4-formaadis, mis muudab loetamatuks teatava osa teabest, mis on vajalik Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuses esitatud projekti ellurakendamise kava mõistmiseks. Hageja väitis, et tema pakkumuses on mõlemad Gantti diagrammid ära toodud ka A3-formaadis, mis muudab projekti ellurakendamise kavaga seotud asjakohase teabe loetavaks ja tõendab, et hindamiskomisjoni kommentaar ei ole põhjendatud. Siiski tuleb vaatamata nende väidetavale olulisusele nentida, et eespool viidatud A3-formaadis diagramme Üldkohtu käsutuses ei ole.

159 Igal juhul – isegi kui lähtuda eeldusest, et hageja mõttekäik on põhjendatud – tuleb märkida, et see puudutab esimest kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumi. Nagu eespool punktis 22 toodud tabelitest nähtub, ei oleks hageja isegi juhul, kui tema pakkumus oleks saanud selle lepingu sõlmimise kriteeriumi osas maksimaalse arvu punkte, st 40/40, osutunud hankelepingu sõlmimiseks väljavalituks, arvestades seda, millise arvu punkte sai tema pakkumus ülejäänud kolme lepingu sõlmimise kriteeriumi osas.

160 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et hageja ei ole tõendanud, et kõnealune hindamiskomisjoni kommentaar oleks olnud ekslik ning et igal juhul ei ole ta kindlasti mitte tõendanud, et see väidetavalt ekslik kommentaar oleks kaasa toonud ilmse hindamisvea tema pakkumuse hindamisel.

161 Kolmandaks vaidlustab hageja hindamiskomisjoni järgmise kommentaari:

„Pakkumuses on toodud üksikasjalik kirjeldus Cosmic FFP kohta, kuid hinnangute jaoks välja pakutud programmid (Calico ja Costar) sobivad siiski üksnes Cocomo II metodoloogial põhinevate hinnangute jaoks, kuid antud juhul ei ole see asjakohane (vt [pakkumuse] alajaotus 4.1.3.5.1)“.

162 Kommentaar puudutab teist vaidlusaluse hankelepingu sõlmimise kriteeriumi, st „ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meetodite ja vahendite, kvaliteetse keskkonna ja menetluste asjakohasus“. Viidatud pakkumus sai selle kriteeriumi osas hindeks 16,7/30, samas kui edukaks tunnistatud pakkumuse hindeks oli 24,5/30.

163 Komisjon täpsustas kirjalikes märkustes ja kohtuistungil, et hindamiskomisjoni poolt osutatud ebakõla seisneb selles, et hageja on pakkumuses kirjeldanud vahendeid, mida ta kavatses kasutada Cocomo puhul – mida ei olnud hankedokumentides ette nähtud –, kuid ei ole esitanud mitte mingisugust teavet Cosmic FFP kasutamise infrastruktuuri kohta, kuigi hankedokumentides oli selle kasutamine ette nähtud. Pealegi ei olnud hageja märkinud, kuidas olid kaks tema pakkumuses mainitud meetodit ehk Cocomo ja Cosmic FFP omavahel seotud ning kuidas oli Cocomo, mida ta oli ilma nähtava põhjusega oma pakkumuses maininud, seotud kõnealuse hankelepingu esemeks oleva süsteemiga.

- 164 Hageja kinnitab vastuses Üldkohtu kirjalikule küsimusele, et tema pakkumuses sisalduvat viidet Cocomole ei tuleks pidada asjakohatuks ning et Cosmic FFP metodoloogia jaoks ei pakkunud ta spetsiaalseid vahendeid välja põhjusel, et need ei olnud vajalikud. Ka edukaks tunnistatud pakkujad ei olnud niisuguseid vahendeid oma pakkumuses välja toonud.
- 165 Kõigepealt tuleb märkida, et kõnealuse hanke hankedokumentides on ette nähtud, et teatavatele nealuse hankelepinguga seotud informaatikavaldkonna tegevustele suunatud tööjõukulu hindamise jaoks tuleb kasutada Cosmic FFP-d. Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse alajaotuse 4.1.3.5.1 uurimisel ilmneb, et selles on äärmiselt lühidalt ja üldsõnaliselt viidatud Cocomole ning programmidele Calico ja Costar. Lisaks tuleb märkida, et hindamiskomisjoni etteheited Cosmic FFP süsteemis kasutatavaid vahendeid puudutavate täpsustuste puudumise kohta ei olnud suunatud mitte ainult mainitud konsortsiumile, vaid ka edukaks tunnistatud pakkujale.
- 166 Tuleb märkida, et hageja ei ole esitanud ühtki argumenti, mis võiks tõendada, et need faktilised asjaolud, mida ei ole vaidlustatud, muudaksid eespool punktis 161 nimetatud hindamiskomisjoni kommentaari ekslikuks, ning *a fortiori* võimaldaksid järeldada, et hankija oleks mainitud kommentaarile tuginedes hinnanud Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumust ilmselgelt vääralt, samas kui hinnet, mis oli sellele pakkumusele teise lepingu sõlmimise kriteeriumi osas antud – ja mis kaugeltki ei põhinenud sellel analüüsil – mõjutasid ka muud hindamiskomisjoni kommentaarid, mis seda toetasid (vt selle kohta eespool punktis 133 viidatud 12. juuli 2007. aasta kohtuotsus Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, punkt 106).
- 167 Neljandaks vaidlustab hageja hindamiskomisjoni kommentaari, mille kohaselt „RUP-i [oli] kogu [Evropaiki Dynamiki-Steria konsortsiumi] pakkumuse raames käsitletud projekti juhtimise meetodina, [kuigi] pakkujad ettepanekust arenduskeskkonna

tarkvara kohta ei nähtu IBM-Rational'i kasutusloa olemasolu". See kommentaar puudutab ka teist kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumi.

- 168 Komisjon täpsustas kirjalikes märkustes ja kohtuistungil, et hindamiskomisjon osutas selles kommentaaris asjaolule, et Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuses esineb ebakõla, nimelt kirjeldab see korduvalt RUP-i kui kasutatavat meetodit, kuid ei täpsusta, kas konsortsiumil on IBM-Rational'i kasutusluba, mis on selle meetodi kasutamisel vajalik, jättes seega vastamata küsimusele, kelle kanda jäävad – kas hageja või hankija poolelt – mainitud tarkvara kasutamiskulud.
- 169 Hageja sõnul viib eespool nimetatud kommentaar hankija eksiteele ja on ühtlasi asjakohatu. Vajalike kasutuslubade kulud kannab hageja ning seega puudub põhjus seda pakkumuses mainida, kuna hankedokumendid seda ei nõudnud. Hageja sõnul on ilmselge, et ta kasutab tööülesannete jaoks tooteid, mille kasutamiseks tal on luba.
- 170 Selles osas piisab, kui märkida, et hageja argumendid on üldised ning nende toetuseks puuduvad tõendid. Seega ei ole need laadilt sellised, et saaksid tõendada hindamiskomisjoni eespool nimetatud kommentaari ekslikkust, ja veel vähem ilmse hindamisvea tegemist hankija poolt.
- 171 Viiendaks väidab hageja, et hindamiskomisjoni kommentaar, mille kohaselt „[v]aatamata sellele, et [Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi] pakkumuses on öeldud, et kogemused tolli- ja aktsiisimaksude valdkonnas on pädevuse seisukohast hädavajalikud, ei nähtu pakkumusest tegelikult seda tüüpi pädevuse olemaolu”, ei ole asjakohane. Kommentaar puudutab kolmandat kõnealuse hankelepingu sõlmimise kriteeriumi, st „ettenähtud ülesannete täitmiseks välja pakutud meeskonna ülesehituse asjakohasust”. Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse hinne selle

lepingu sõlmimise kriteeriumi osas oli 14,5/20, samas kui edukaks tunnistatud pakkumuse hinne oli 17,6/20.

- 172 Hageja väidab esimese asjaoluna, et eespool nimetatud kommentaar ei ole põhjendatud, kuna Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsium omab kogemusi tolli- ja aktsiisimaksude valdkonnas ning neid kogemusi on pakkumuses kirjeldatud. Teise asjaoluna märgib hageja, et puudus igasugune põhjus lisada pakkumusse seda valdkonda puudutavat üksikasjalikku teavet, kuna käesoleva hanke puhul ei ole see nõutav ning hankedokumentides ei nõutud niisuguse „pädevuse” omamist. Lõpuks väidab hageja, et kuna Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi väidetavat kogemuste puudumist tolli- ja aktsiisimaksude valdkonnas on kasutatud tema pakkumusele antud keskpärase hinnangu põhjendamiseks, on seeläbi rikutud hankemenetluse läbiviimise korda, kuna hankedokumentides ei olnud niisugust kogemust hindamiskriteeriumide all mainitud.
- 173 Hageja esitatud kriitika puudutab nii hindamiskomisjoni kommentaari asjakohasust kui ka selle põhjendatust.
- 174 Mis puudutab kommentaari asjakohasust, siis Üldkohus märgib, et vaatamata sellele, et hankedokumentide kohaselt ei olnud pakkujate pädevus tolli- ja aktsiisimaksude valdkonnas nõutav, on hindamiskomisjon soovinud selle kommentaariga lihtsalt rõhutada, et Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuses esineb ebakõla. Ebakõla seisneb nimelt selles, et viimati nimetatute kinnitab, et pakkujal peab olema kogemusi tolli- ja aktsiisimaksude valdkonnas, et teda saaks edukaks tunnistada, kuid tema pakkumusest ei nähtu, et tal endal niisuguseid kogemusi oleks. Vastupidi hageja väidetule andis hindamiskomisjon selle kommentaariga hankijale tarvilikke selgitusi.
- 175 Kommentaari põhjendatuse osas tuleb märkida, et komisjon on täpsustanud, et see kommentaar puudutab Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse alajaotust 6.3.1, kus on öeldud, et pakkumuses nimetatud ärianalüütikutel (*business*

analysts) on „EL aktsiisi-, maksundus- ja tollivaldkonnas tõendatud kogemused”. Komisjoni sõnul oli hindamiskomisjon seisukohal, et hageja esitatud ärianalüütikute elulookirjeldustest selliste kogemuste olemasolu ei ilmne. Hageja ei suutnud neid komisjoni esitatud täpsustusi ümber lükata. Neil asjaoludel tuleb nentida, et käsitletava hindamiskomisjoni kommentaari ebaõigsus ei ole tõendatud.

176 Lõpuks tuleb märkida, et hageja ei nõustu hindamiskomisjoni kommentaariga, mis puudutab teist lepingu sõlmimise kriteeriumi ning millega heidetakse Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumusele ette standardsete näitajate kasutamist, eelkõige mis puudutab süsteemi ülesehitust ja kasutatavaid programme, mis ei ole põhjendatud ega ole kuidagi seotud EMCS-i eesmärkidega. Hageja vaidlustab ka hindamiskomisjoni kommentaari neljanda lepingu sõlmimise kriteeriumi kohta, mille kohaselt on Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumus väidetavalt üldist laadi. Siiski tuleb taas kord nentida, et hageja on piirdunud väidetega, esitab üldisi argumente ega ole esitanud nende toetuseks tõendusmaterjali. Seega tuleb need etteheited tagasi lükata.

177 Teise võimalusena peab Üldkohus oluliseks rõhutada, et hageja püüdlused kritiseerida teatavaid hindamiskomisjoni kommentaare ei saa anda tulemusi, kuna ta ei ole tõendanud, kuidas oleksid need väidetavalt ekslikud kommentaarid saanud viia ilmse hindamisveani Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse hindamisel. Hageja peaks sellega seoses selgitama eeskätt seda, kuidas mõjutab väidetavalt ebaõige kommentaar tema pakkumusele antud hinnet. Hageja ei ole niisuguseid selgitusi esitanud.

178 Eespool toodud arenguid arvestades tuleb järeldada, et hageja ei ole tõendanud, et hankija oleks teinud Evropaïki Dynamiki-Steria konsortsiumi pakkumuse hindamisel ilmseid hindamisvigu. Järelikult tuleb käesolev väide tagasi lükata.

179 Siit järeldub, et hagi tuleb rahuldamata jätta.

Kohtukulud

180 Hageja palub Üldkohtul mõista kõik kohtukulud välja komisjonilt ka juhul, kui hagi jäetakse rahuldamata. Tema väitel ei võimaldanud asjaolu, et asjassepuutuv peadirektoraat ei edastanud talle mõistliku aja jooksul piisavaid põhjendusi, hinnata täielikult oma võimalusi vaidlustatud otsuse vaidlustamiseks ning seega oli ta sunnitud esitama oma õiguste kaitsmiseks käesoleva kohtuasja aluseks oleva hagi.

181 Komisjon leiab, et selline taotlus ei ole ühenduse õiguse kohaselt põhjendatud.

182 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

183 Lisaks näeb eespool nimetatud kodukorra artikli 87 lõige 3 ette:

„Kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega, võib [Üldkohus] otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda.

[Üldkohus] võib otsustada, et pool hüvitab kulud, mida ta on kohtu arvates põhjendamatult või pahatahtlikult teisele poolele tekitanud, isegi kui otsus on tehtud tema kasuks.”

- 184 Käesolevas asjas on tuvastatud, et neljas väide, mis tugineb asjakohase teabe ja põhjenduste puudumisele, ei ole põhjendatud. Pealegi ei esine ühtki põhjust, miks Üldkohus peaks kalduma kõrvale eespool viidatud artikli 87 lõikes 2 toodud eeskirjast. Seega tuleb hageja taotlus jätta rahuldamata.
- 185 Kuna kohtuotsus on tehtud – kõigi väidete osas – hageja kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta Evropaiki Dynamiki – Proigma Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE kohtukulud tema enda kanda ning mõista talt välja komisjoni kohtukulud.

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 19. märtsil 2010 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 1076
Vaidluse aluseks olevad asjaolud	II - 1077
I – Arvutipõhine süsteem aktsiisiga maksustatava kauba liikumise jälgimiseks (EMCS)	II - 1077
II – Kõnealuse hankelepingu sõlmimine	II - 1079
Menetlus ja poolte nõuded	II - 1089
Õiguslik käsitlus	II - 1091
I – Vastuvõetavus	II - 1091
A – Poolte argumendid	II - 1091
B – Üldkohtu hinnang	II - 1092
II – Sisulised küsimused	II - 1093
A – Esimene väide, mis tugineb mittediskrimineerimise põhimõtte ja vaba konkurentsi põhimõtte rikkumisele	II - 1094
1. Poolte argumendid	II - 1094
2. Üldkohtu hinnang	II - 1096
a) Väite esimene osa, mille kohaselt puudus EMCS-i tehniline kirjeldus	II - 1099
b) Väite teine osa, mille kohaselt ei edastatud NCTS-i allikakoodi	II - 1102
Ebavõrdne olukord teabe kättesaamisel, tänu millele oli edukaks tunnistatud pakkuja soodsamas olukorras	II - 1102
NCTS-i allikakoodi tarvilikkus pakumuste koostamise jaoks ...	II - 1103
	II - 1133

B – Teine väide, mis tugineb finantsmääruse, rakenduseeskirjade ning direktiivide 92/50 ja 2004/18 rikkumisele	II - 1109
1. Poolte argumendid	II - 1109
2. Üldkohtu hinnang	II - 1109
C – Viies väide, mis tugineb hea halduse ja hoolikuse põhimõtete rikkumisele	II - 1113
1. Poolte argumendid	II - 1113
2. Üldkohtu hinnang	II - 1113
D – Neljas väide, mis tugineb asjakohase teabe ja põhjenduste puudumisele ...	II - 1117
1. Poolte argumendid	II - 1117
2. Üldkohtu hinnang	II - 1118
E – Kolmas väide, mis tugineb hankija poolt hageja pakkumuse hindamisel tehtud ilmsetele hindamisvigadele	II - 1121
1. Poolte argumendid	II - 1121
2. Üldkohtu hinnang	II - 1122
Kohtukulud	II - 1130